Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina $7.00 Metams
Queens Apskrity $8.00
Užsieniuose $9.00
Vienas numeris 5 c.
PRICE 5c A COPY

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ — LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in the Eastern States
110-12 ATLANTIC AVE., Richmond Hill 19, N. Y.
Tel. VIrginia 9-1827—1828

No. 243 ★★★★ Richmond Hill 19, N. Y., Penkt., Gruodžio (Dec.) 12, 1952 ★★★★ Metai 42-rieji, Dienraščio 34-tieji.

Briefs

Viennos Kongresas.
Nelaimė Mačiulių šeimoje Argentinoje.
Kriminalistai patrijotai.
Ką daryti laivakroviams?
Rašo R. MIZARA

Šiandien, penktadienį, Viennoje atsidaro Tautų Kongresas Taikai Ginti.

—**Kai žmonės kalbasi, jie nesišaudo,** — sako rašytojas Ilja Erenburgas.

Šis Kongresas bus didesnis už prieš porą metų įvykusį Varšavos Kongresą.

Tai parodo, jog vis daugiau ir daugiau žmonių įsijungia bendran frontan kovai už taikos išlaikymą.

Žymusis Meksikos dailininkas **Diego Rivera** pareiškė, kad ir jis skrenda į Vienną dalyvauti Kongrese.

Mūsų krašte taikos šalininkų yra milijonai, deja, jie nėra susikonsolidavę, apsivieniję.

Pas mus, kaip ir kitur, didžiausiu troškimu yra: **tuojau baigti karą Korėjoje.**

Tasai obalsis vyraus ir Viennos Kongrese.

—o—

Argentiniečių Tėvynė praneša, jog šių metų spalio mėnesį Santa Fe provincijoje buso nelaimėje žuvo pažangi lietuvė darbininkė **Juzė Mačiulienė,** gi josios vyras, Vincentas ir duktė Janė tapo sužeisti.—Mačiulis pavojingai.

Mačiuliai ilgai gyveno Rosario mieste.

—o—

Ar jūs atsimenate, kai, 1950 metais, New Yorko dokininkai atsisakė iš laivų iškrauti prekes, atvežtas iš Tarybų Sąjungos ir liaudiškų respublikų?

Ar jūs atsimenate, kai tuomet komercinė spauda nesurado žodžių laivakroviams šlovinti?

—**Žiūrėkit,** — bliovė toji spauda, — **kokie mūsų dokininkai yra patrijotingi! Jie tikri šimto nuošimčių amerikiečiai!...**

Didžiavosi tuo ir mūsų valstybės departmentas. Jo viršininkai skelbė: šis laivakrovių žygis yra naujos rūšies propaganda prieš socialistinį pasaulį!...

—o—

Šiomis dienomis State Crime Commission tyrinėjimuose tasai patrijotizmas iškilo aikštėn.

Gengsteriai, raketieriai, kriminalistai, kurie valdo laivakrovių uniją, pasirodo, neleido laivakroviams iškrauti tarybines prekes!

Neleido tol, kol gengsteriams buvo sumokėta $75,000. Po to, kriminalistai pasakė prekių savininkams: vežkite prekes į New Jersey valstijos prieplauką, ten jas iškraus, o mes tylėsime.

Štai, kokie tie do patrijotai, kuriais komercinė spauda, — jų tarpe ir lietuviškoji klerikalų, socialistų ir fašistų spauda, — taip didžiavosi!

—o—

Taip, New Yorko uosto laivakrovių uniją valdo gengsteriai, kriminalistai.

Jie veikia išvien su samdytojais.

Padoriam, teisingam laivakroviui, tos neva unijos nariui, ten nėra balso. Kuris narys išdrįsta pasakyti tiesos žodį, tą gengsteriai išmeta iš unijos, iš darbo, arba nužudo!

—o—

Kas seks po šitų apklausinėjimų, nežinome.

Vienas turėtų būti aišku kiekvienam: laivakroviai privalo budėti, veikti, apvalyti savo uniją, išmetant kyšininką amžinąjį prezidentą Ryaną, pašalinant gengsterius, žmogžudžius, kriminalistus ir įsikurti uniją tokią, kokią turi San Francisco laivakroviai, vadovaujami Harry Bridges.

FRANCŪZAI NUŽUDĖ 200 MOROKKO PATRIJOTŲ

Suėmė visus tautinius morokkiečių vadovus

Kasablanka, Morokko. — Francūzų kariuomenė ir žandarai nužudė jau bent 200 morokkiečių. Šaudė, durtuvais smaigė ir dujų bombomis atakavo Morokko patrijotus, kurie demonstravo, reikalaudami savo šaliai nepriklausomybės nuo Francijos. Sužeidė kelis kartus daugiau.

Morokkiečiai gindamiesi užmušė 7 francūzus bei kitus europiečius.

Tuo pačiu laiku francūzai per masinę medžioklę suėmė visus nužiūrimus tautinius morokkiečių vadus ir daugelį komunistų.

Francūzų kariminkai taip paveikė neva tautinį Morokko karalių Ben Jussefą, kad jis atsišaukė į morokkiečius nusiramint ir bendradarbiaut su francūzais.

Amerikonai remia Franciją Jungtinėse Tautose

United Nations, N. Y.— Francijos delegatai Jungtinėse Tautose gyrė Ameriką, kad jinai jau aiškiau palaiko francūzų pusę prieš Tunisijos ir Morokko patrijotus, kovojančius už išsivadavimą nuo Francijos.

Amerika reikalauja pavaryt dar 14 iš J. Tautų tarnybos

United Nations, N. Y.— Amerikos valdžia kreipėsi į Jungtiniu Tautų sekretorių Trygve Lie, kad pašalintų iš tarnybos dar 14 amerikonų. Įtaria juos kaip "neištikimus" Amerikai, komunistus ar palankius Sovietų Sąjungai.

Lie jau pirmiau pavarė 18 amerikiečių, kuriuos valdiniai bei kongresiniai tyrinėtojai apšaukė, "tur būt, komunistais."

Nušautas belaisvis už ėjimą į susirinkimą

Korėja. — Amerikonų komanda praneša, kad jie pereitą pirmadienį nužudė vieną belaisvį ir sužeidė kitą Kodže salos stovykloje. Tai todėl, kad belaisviai (Šiaurinės Korėjos liaudininkai ir kiti) mėgino surengti stovykloj "slaptą komunistų susirinkimą."

Amerikonai liepė jiems išsiskirstyti ir eiti į atskirus stovyklinius butus, bet belaisviai neklausę, todėl amerikonai ir šaudę.

Jei New Yorko laivakroviai nekreips į šį reikalą dėmesio, tai samdytojai su raketieriais jų ateitį visiškai sužlugdys.

CIO lyderiai susitinka su naujai išrinktu prezidentu Dwight Eisenhoweriu. Susitikimas įvyko New Yorke. Iš kairės į dešinę: Jacob S. Potofsky, Joseph Curran, Allan Haywood (sveikinasi su generolu), Walter Reuther, ir David J. McDonald.

KAIP ŽLUNGA FRANCIJOS FINANSAI

Paryžius — Nors Francijos seimas 9 balsų dauguma užgyrė premjero Pinay valdžios finansinę politiką, bet Francijos finansuose tikras jovalas.

Buvo išleista valstybės paskolos bonų už bilijonus dolerių, žadėta už juos geri procentai. Bet bonų pirkėjai negauna už juos nė savo įmokėtų pinigų.

Pramonių šėrai - akcijos, pirkti tarp 1938 ir 1950 m., nupuolė 95 procentais. Kas tada užmokėjo dolerį už šėrą, tai dabar parduodamas gauna tik penkis centus (skaičiuojant amerikiniais pinigais).

Daugiau kaip pusė visų fabrikantų ir kitų stambių biznierių visai išsisuka nuo taksu mokėjimo.

Valdžia, negalėdama suvesti galo su galu, spausdina vis daugiau popierinių pinigų, už kuriuos kaskart mažiau tegalima pirkt maisto ir kitų kasdienių reikmenų.

Valstybės iždas kasmet grimsta gilyn į skolas, nepaisant, kad gauna apie 1,000 milijonų dolerių per metus iš Amerikos. Francijos iždą pastaraisiais laikais klampina ypač jos karas prieš Vietnamo liaudininkus, Indo-Kinoje. Kariniai kontraktai plėšia nesaikuotas kainas iš valdžios už ginklus ir amuniciją.

Piliečiai, nepasitikėdami bankais, bonais ir pramonių šėrais, slepia pinigus namie. Biznieriai stengiasi greitai iškeisti gaunamus popierinius frankus į Amerikos dolerius, o už dolerius šmugeliškai perka aukso.

Tuo būdu Francijos turčiai ir susikrovę apie 14,000 milijonų dolerių vertės aukso, kurį slepia, bijodami į bankus nešti. Taigi pas juos sukuopta daugiau aukso, negu bent kur kitur pasaulyje, apart Amerikos valdžios aukso sandėlių.

Taip Francijos finansus aprašo United Press ir Associated Press, amerikinės žinių agentūros.

Deportuoja iš Amerikos buvusį komunistą

New York. — Laivu tapo deportuotas Vokietijon Michael J. Obermeier, buvęs pirmininkas Darbo Federacijos Viešbutinių Darbininkų Unijos skyriaus num. 6.

1950 m. liepos mėn. jis buvo nuteistas 2 metus kalėti ir $1,000 baudos sumokėti už tai, kad melavęs, prašydamas pilietinių Amerikos popierių. Jis prisiekęs, kad niekuomet nepriklausęs Komunistų Partijai. Bet valdžia suradus, jog Obermeieris buvęs tos partijos narys nuo 1930 iki 1939 metų.

Už tai jis buvo pasiųstas į federalį kalėjimą Lewisburge, Pa.

Dabar neseniai Obermeieris paleistas iš kalėjimo ir tuojau suimtas deportavimui.

Viesulas pražudė 350 žmonių Indijoj

New Delhi, Indija.—Madras valstijoj, Indijoj, šėlo smarkiausias viesulas; užmušė 350 žmonių, pražudė 26,000 galvijų ir sunaikino bei apardė 200,000 namų.

Pietų Afrikos valdžia bijo, kad universitetai 'nepajuoduotų negrais'

Johannesburg, Pietų Afrika. — Fašistuojantis Pietų Afrikos premjeras Malanas planuoja naują įstatymą prieš negrus ir kitus spalvuotus jaunuolius—užginti jiems lankyti universitetus sykiu su baltaisiais studentais.

Kol kas dar priimama negrai, indusai ir kitaspalviai kartu su baltaisiais į du didžiausius Pietų Afrikos universitetus, Johannesburge ir Capetowne.

Malanas trečiadienį kalbėjo Stellenbosch Universitete, kuris priima tiktai baltuosius. Jisai pasibaisėdamas įspėjo, kad kiti universitetai "juoduoja ir dar aršiau pajuodės" negrais, jeigu jiems nebus uždarytos durys į tuos universitetus.

Malano įstatymai užgina negrams maišytis su baltaisiais gatvėse, geležinkelių stotyse, įvairiose įstaigose ir gyventi baltosiose miestų dalyse. Todėl, sakė jis, nelogiška leisti negrams lankyti universitetus kartu su baltaisiais.

ORAS.—Giedra ir šalčiau.

Fordas gavo 87 milijonus dolerių pelno per metus

New York. — Raportuojama, kad Fordo automobilių kompanija pernai gavo 87 milijonus dolerių grynopelno, likusio po taksų išmokėjimo.

Fordas yra antras didžiausias automobilių fabrikantas pasaulyje. General Motors automobilių korporacija užima pirmą vietą.

Amerika perka karo laivus iš Italijos

Neapolis, Italija. — Jungtinės Valstijos užsisakė, kad italų kompanija Finmeccanica pastatytų Amerikai nedidelių karinių laivų už 40 milijonų dolerių.

Vietnamo liaudininkai vis atakuoja francūzus

Hanoi, Indo-Kina.—Vietnamo liaudininkai - komunistai atakuoja francūzus šiauriniame, vakariniame ir pietiniame frontuose.

Francūzai ginasi, vartodami amerikinius bombonešius ir rakietinius lėtuvus; sakosi atmušą liaudininkų atakas.

TRUMANAS REIKALAUJA MacARTHURO PLANO KARUI BAIGTI

Prisibijo, kad MacArthuro planas neįveltų į naują, didį karą

Prezidento Traukinys.— Trumanas, grįždamas prezidentiniu traukiniu iš Independence, Mo., į Washingtoną, išleido viešą pareiškimą, reikalaudamas, kad generolas MacArthuras visupirm prezidentui parodytų savo planą, kaip "galima būtų greičiau garbingai užbaigti Korėjos karą."

Būsimasis prezidentas Eisenhoweris, plaukdamas šarvuotlaiviu Helena į Hawajų salas, kelionėje iš Korėjos, pasiuntė gen. MacArthurui kablegramą, kurioj prašė parodyti planą Korėjos karo baigimui "su nedideliais nuostoliais amerikonams bei jų talkininkams." MacArthuras, atsiliepdamas telegrama, sutiko atidengti Eisenhoweriui tą "sekretą."

(MacArthuras neseniai gyrėsi turįs tokį planą, kalbėdamas Nacionalio Fabrikantų Susivienijimo suvažiavimui New Yorke.)

Prez. Trumanas savo pareiškime sako:

"**Jeigu kas turi išmintingą planą garbingam Korėjos karo baigimui tokiu būdu, kad tiesiogiai neveltų į didįjį karą, tai privalo tuojaus prezidentui įteikti tą planą.**"

Nors pareiškimas neįvardina MacArthuro, bet jis aiškiai taikomas MacArthurui.

Prez. Trumanas, kaipo vyriausias visų ginkluotų jėgų komandierius, turi teisę reikalauti iš bile generolo, kad perduotų prezidentui svarbias karines žinias. Taigi ir gen. MacArthuras priklauso nuo Trumano komandos, iki jo vietą užims naujasis prezidentas Eisenhoweris 1953 m. sausio 20 d.

Teisėjas atsisako atidėti mirties bausmę Rosenbergam

New York. — Federalis apskrities teisėjas Sylvester Ryan atmetė prašymą atidėti mirties bausmę Juliui ir Ethelei Rosenbergams.

Jiedu nusmerkti mirt elektros kedėje 1953 m. sausio 12 d. už tai, kad "išdavinėję atominius Amerikos sekretus Sovietams."

Rosenbergų advokatai įrodinėjo, kad kaltinimai prieš Rosenbergus rymojo ant spėjimų, o ne ant faktų.

Jau 127,658 amerikonai nukentėjo Korėjoje

Washington. — Karinė valdyba skelbia, jog Korėjos kare iki šiol nukentėjo 127,658 amerikonai, būtent:

Užmušta 20,073, sužeista 94,588 ir be žinios dingo 12,997.

Per savaitę nuo pirmesniojo oficialio pranešimo tokie amerikonų nuostoliai padaugėjo 275.

LENKIJOS SPAUDA KRITIKUOJA VARŠAVOS VYSKUPĄ

Varšava.—Lenkijos spauda ir radijas teigė, kad Varšavos arkivyskupas St. Wyszynski rėmė vokiečių politiką prieš lenkus. "Todėl popiežius pakėlė jį į kardinolus."

"Šarvuotos" kelnės amerikonams Korėjoj

Washington. — Pradėta gaminti vadinamos "šarvuotos" kelnės amerikonams Korėjoje. Tos kelnės, daromos iš naujųjų plastikiniu medžiagų, manoma, sulaikys šautuvines kulkas ir smulkesnes bombų skeveldras.

Tūkstančiai jankių Korėjos fronte jau dėvi bruslotus, apsaugančius krūtinę nuo daugelio bombų skeveldrų. Bruslotai pagaminti iš naujo lankstaus stiklo, kurio siūlai suausti į audeklus. Toks bruslotas siuvama iš kelių stiklinio audeklo sluoksnių.

Korėjos liaudininkai užėmė karinį kalną

Korėja. — Šiaurinės Korėjos liaudininkai ir jų bendrai kinai užėmė strateginį kalną Nori, vakariniame fronte.

Amerikonai su savo talkininkais kontratakavo ir buvo vėl dasigrūmę iki kalno viršūnės. Paskui šiauriniai liaudininkai ir kinai šturmavo amerikonus ir vėl nubloškė juos nuo kalno.

Jankiai iš oro pleškino 4 miestus Šiaur. Korėjoj

Korėja.—Keli šimtai Amerikos lėktuvų kartotinai sprogdino ir degino Šiaurinės Korėjos liaudininkų miestus Musaną, Maginą, Hungyangą ir Hyesandžiną, netoli Mandžūrijos sienos.

Paryžius.—Susirinko kariniai Atlanto kraštų sąryšio vadai. Tariasi, kaip pasmarkint ginklavimąs prieš Sovietų Sąjungą.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays, and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827—1828

President, GEORGE WARES; Sec.-Treasurer WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$7.00	Canada and Brazil, per year	$8.00
United States, per 6 months	$3.75	Canada and Brazil, 6 months	$4.00
Queens Co.	$8.00 per year	Foreign countries, per year	$9.00
Queens Co.	$4.00 per six mos.	Foreign countries, 6 months	$4.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

KĄ TURI DARYTI DARBO UNIJOS

ŠIUO METU ADF ir CIO turi naujus prezidentus. Beveik tuo pačiu kartu abudu jiedu buvo pastatyti eiti toms svarbioms pareigoms: ADF—Meany, CIO—Reuther.

Dėl Reutherio išrinkimo prezidentu, kaip žinia, CIO pastarajame suvažiavime buvo užvirusi aštri kova, kuri gali pakenkti organizacijai.

Mūsų laikraštis, pasakysime atvirai, neprisidėjo nei prie vienos frakcijų; nesakėme mes, ką CIO turėtų išrinkti savo prezidentu. Link Reutherio ir Haywoodo mes laikėmės bešališkai, nes mums, pagaliau, rūpi ne asmenybės, o programa, darbas, veikla.

Mums rūpi, kad Amerikos darbininkų judėjimas būtų apvienytas, kad jis būtų tvirtas pasitikimui tų žabangų, kuriuos Eisenhowerio administracija planuoja organizuotiems darbininkams.

—:—

MUMS SMAGU MINĖTI tą faktą, kad neseniai ADF prezidentas Meany pasisakė už apvienijimą organizuotų darbininkų. Smagu minėti ir tai, kad Reutheris su tuo sutiko ir žadėjo darbuotis vienybės pasiekimui.

Bet vienybė tik dėl vienybės dar nieko nepasako. Turi būti išdirbta programa veiklai, darbui, kovai ne tik už tuos laimėjimus, kuriuos darbininkų judėjimas pasiekė, o ir už naujus, geresnius dalykus, būtinus darbo žmonėms.

Turi būti programa, pagal kurią organizuotas darbininkų judėjimas pasitiks atėjas, puolimus iš samdytojų, kurie, padrąsinti Eisenhowerio laimėjimu, padrąsinti Eisenhowerio kabinetan įėjimu stambiųjų korporacijų prezidentu, pradės prieš organizuotus darbininkus.

—:—

MUMS RODOSI, jog CIO suvažiavimas priėmė visą eilę gerų punktų, gerų nutarimų, nustatydamas gaires tolimesnei unijų veiklai.

Kokie tie nutarimai?

Štai dalis jų:

Kovoti už algų "sušaldymo" panaikinimą.

Kovoti už Fair Employment Practice įstatymą ir civilines teises.

Kovoti už atšaukimą McCarran-Walter rasistinio imigracijos įstatymo.

Kovoti už atšaukimą Smith ir McCarran įstatymų.

Tęsti kovą už atšaukimą Tafto-Hartley įstatymo ir prieš kiekvieną Kongreso pasimojimą leisti naujus antidarbininkiškus įstatymus.

Už praplėtimą Social Security įstatymo, kad jis apimtų juo daugiau seno amžiaus žmonių.

Už pagerinimą mūsų krašto mokyklinės sistemos.

Energiškai darbuotis už suorganizavimą į darbo unijas 30,000,000 dar neorganizuotų darbininkų.

—:—

KIEKVIENAS darbininkas sutiks, jog šitie nutarimai —geri nutarimai.

Klausimas kyla: ar jie bus gyveniman įvykdyti? Kas juos gyveniman praves?

Ligi šiol dažnai būdavo taip: darbo unijos suvažiavimas priima glėbį gerų rezoliucijų, tačiau jos stovi popieriuje iki kito suvažiavimo, jų niekas gyveniman nevykdo. Kitame suvažiavime ir vėl pakartojama tas pats, ir tt., ir tt.

Tenka ir tai žinoti, kad visa eilė amerikinių darbo unijų (dešiniųjų) savo suvažiavimuose priėmė gerų nutarimų, naudingų visiems darbo žmonėms, tačiau jie nevykdomi gyveniman.

Štai, kodėl pažangieji darbininkai, priklausą toms unijoms, visur ir prie kiekvienos progos privalo tuos nutarimus kelti savo unijos lokalo mitinguose. Privalo kelti ir reikalauti, kad tie nutarimai būtų pradėti vykdyti gyveniman, kad lokalo valdyba stotų darban jiems realizuoti.

Tik šitokiu būdu, tik šitomis priemonėmis bus galima pasiekti tai, kad nutarimai būtų pravesti.

—:—

DIDŽIULIS FORDO 600 LOKALAS Detroite, kuriam priklauso apie 60,000 Fordo fabrikuose dirbančių darbininkų, aną dieną per savo laikraštį "Ford Facts" atsišaukė į ADF ir CIO viršininkus, raginant, kad jie tuojau pravestų darbininkų vienybę, kad būtų pradėta veiklesnis darbas už bendruosius unijistų ir visų darbo žmonių reikalus.

600 lokalo valdyba sako, jog išrinkimas Eisenhowerio prezidentu sudaro naujas apystovas ir išstato pavojun visą organizuotą darbininkų judėjimą. Eiliniuose darbininkuose pasireiškė nusiminimas, desperacija. Jai panaikinti, organizuoto darbininkų judėjimo vadovai privalo imtis naujų žygių, naujų darbų.

600 lokalo valdyba ragina, kad tarp darbininkų ir farmerių, tarp darbininkų ir liberalų, tarp darbininkų ir pažangesnių demokratų ir republikonų būtų sumegstas vienybės mazgas, kad ši vienybė saugotų Amerikos

Kas Ką Rašo ir Sako

IR HOLLANDIJOJ ESĄ LIETUVIŲ

Brooklyno Darbininkas rašo, jog, girdi, neseniai Haagos mieste, Hollandijoj, tūlo Beking'o namuose, įvyko to krašto lietuvių susirinkimas. Tai, esą pirmas toks įvykis toje šalyje.

Kiek ten iš viso lietuvių gyvena, laikraštis nepasako, nes, matyt, nežino. Neatrodo, kad ten jų būtų daug, nes Hollandija ateivių neįsileidžia; jei kuris įeina, tai tik "aplinkiniais keliais."

VINCAS PUTINAS IR VINCAS KRĖVĖ

Bernardas Brazdžionis rašo Drauge:

Anglų kalba leidžiama poezijos antologijų serija "A Little Treasury"- ką tik papildė naują, dideliu, 900 su viršum puslapių tomu "A Little Treasury of World Poetry". Šis, septintasis, tomas apima poeziją ir jos autorius nuo seniausių amžių iki šių dienų. Jame randame Egipto, Babilono, kinų, hebrajų, graikų ir romėnų kūrybos vertimų. Šale didžiųjų tautų poetų, seniai užsikariavusių sau vietą pasaulinės poezijos panteone, prancūzų, vokiečių, ispanų, italų, rusų, antologijoje jau randame ir kūrybos tų tautų, kurios iki šioliai angliškai kalbančiam pasaulyje buvo nepastebėtos.

Mums, lietuviams, didelis siurprizas, malonumas ir garbė šalia pasaulio poezijos nemirtingųjų rasti ir vieną lietuvį — Vincą Mykolaitį Putiną. Putinas atstovaujamas eilėraščiu "Užgęso žiburiai", išverstu Londono Universiteto rusų ir slavų literatūros profesoriaus W. K. Matthews. Vertimas ne tik tiksliai perduoda eilėraščio turinį, bet ir gerai parodo jo grakščią formą. Putino puiki foto nuotrauka įdėta greta Adomo Mickevičiaus, Lermontovo ir Puškino.

Taip, Vincas Mykolaitis-Putinas — žymus lietuvių tautos poetas ir rašytojas. Tai "Altorių Šešėlyje" autorius. Jis šiuo metu profesoriauja Vilniaus Universitete. Laisvu nuo kasdieninio darbo laiku, Putinas rašo, kuria. Rašo poeziją, rašo, gal būt, ir daugiau ką. Jis bendradarbiauja tarybinėje spaudoje ir karštai pritaria, energingai remia lietuvių tautos pastangas sukurti gražų, laimingą, visko pilną gyvenimą visai lietuvių tautai.

Vincas Mykolaitis - Putinas nebėgo iš Lietuvos, kaip kiti poetai. Jis buvo su lietuvių tauta ir pasiliko su ja. Na, ir jis už tai yra pagerbtas,— pagerbtas net ir pas anglus, kurie įdėjo jo eilėraštį į pasaulinės poezijos rinkinį!

Na, o kaipgi yra su kitu rašytoju Vincu? Kaip su Vincu Krėve-Mickevičium? Pastarasis pabėgo iš Lietuvos ir atvyko į Ameriką? Per tūlą laiką jis čia dėsto bene rusų kalbą Pennsylvanijos Universitete. Neseniai Vincui Krėvei - Mickevičiui sukako 70 metų amžiaus.

Tame pačiame Draugo numeryj telpa ir Vinco Krėvės - Mickevičiaus laiškutis, rašytas to laikraščio redaktoriui. Štai ištraukėlė:

"...dėl amžiaus turėsiu šių mokslo metų pabaigoje atsisveikinti su Universitetu ir tiek metų įprastu darbu, ir jieškoti kito, kurį surasti, atsižvelgiant į mano amžių, bus visai nelengva."

Matot, koks skirtumas tarp dviejų Vincų likimo! Vincas Krėvė bus išmestas iš Universiteto ir iš darbo dėl to, kad jis jau "persenas." Tuo pačiu kartu Vincui Putinui nėra jokio pavojaus būti išmestam (dėl amžiaus) iš darbo, iš Universiteto. Jis gali mokyti tol, kol pajėgia. Kaip greit jis iš ten pasitrauks, taip greit jam bus mokama pensija, kol jis bus gyvas.

Du Vincai, du rašytojai, bet skirtingas jų likimas likimėlis!...

New York.— Jungt. Tautų sekretorius Trygve Lie pavarė 19 amerikiečių iš tarnybos todėl, kad jie neatsakę į klausimą: — Ar buvai komunistas?

Bangkok, Thailand. — Cionaitinė valdžia uždarė du progresyvių kinų laikraščius. Dėl to užprotestavo Kinijos Liaudies Respublika.

Gen. Eisenhower New Yorke susitinka su George Meany, naujai išrinktu Amerikos Darbo Federacijos prezidentu. Meany patarė naujam prezidentui Darbo Sekretoriumi į kabinetą paskirti vieną kurį iš darbo unijų vadų. Kaip žinoma, Eisenhoweris patarimą priėmė ir Darbo Sekretoriumi paskyrė čikagietį plumberių unijos lyderį Durkin.

žmonių civilines teises, kurias reakcija yra pasimojusi palaužti.

Tenka šimtu nuošimčių sutikti su šiuo Fordo automobilių darbininkų balsu!

Žmonių protavimai

Žmonių protavimo pajėga yra daugiau išvystyta, negu žemesnių gyvūnų. Žmonių išsivystymas pasiekė aukštą laipsnį, kaslink jųjų minčių tobulumo. Tačiau jųjų mintys esti labai įvairios ir komplikuotos. Tūli psichologai, kurie nori tas mintis aiškiai išdėstyti, labai nusiskundžia, kad jiems tai sunku padaryti. Jie sako, jog tos mintys yra dikčiai supainiotos, o psichologijos mokslas tebėra dar jaunas.

Sulyg jų nurodymais išeina, jog labai mažai asmenų tesiranda tarpe mūs, kurie parodo tikrai originališkus protavimus. Tie asmenys paprastai yra vadinami talentais arba genijai. Didelė dauguma, nežiūrint kokios rasės bei tautos jie bebūtų, mokinasi nuo kitų žmonių. Tėmija juos, kaip anie elgiasi, kalba arba juokiasi, paskui bando taip nuduoti, ir tokiu būdu jie išvysto savo ypatybes.

Mokslas šiandien jau pakilęs į aukštą laipsnį, ypač technikoje ir mechanikoje; atidengia jis tūlas gamtos paslaptis; išaiškina matomų apsireiškimų priežastis, kaip tai: perkūno žaibavimus, saulės ir mėnulio užtemimus, ir tt. Vienok dar ir dabar kiekvienoje valstybėje pasilaiko įvairios religijos, kurios neatlaiko mokslinės kritikos...

Paėmus tik Jungtines Valstijas surasime, jog daugiau kaip du šimtai skirtingų religiškų sektų randasi tarpe mūs. Vienos paremtos ant seno testamento, kitos — ant naujo testamento, o dar kitos— ant abiejų. Tūlos sektos pripažįsta panelę švenčiausią ir jos sūnų Kristų, kitos nepripažįsta, o vyriausią Dievą, būk tai sutvertoją dangaus ir žemės, visos pripažįsta, tik nevienokiai jį perstato.

Kiekvienos sektos vadai tvirtina, kad jų tikėjimas yra geriausias. Žmonės, kurie jį išpažįsta, eis tiesiog į dangų, o tie, kurie išpažįsta kitus tikėjimus — visaip gali būt... Gudresnieji panaudoja tuos tikėjimus saviems interesams, o tūli visai jiems atsiduoda ir tampa didžiausiais fanatikais. Tokie asmenys esti negeistinais pačiai draugijai dėl to, kad jie netenka protavimo lygsvaros; jųjų mintys pertoli nukrypsta vieną pusę ir, laikui bėgant, tūli iš jų visai protiškai sugenda.

Stambesnės religijos jau seniai tarptautiniai veikia ir turi savo centrus, kaip tai: budistų, mahometonų ir krikščionių. Pastarieji pasidalina į tris dideles sektas: katalikai, protestonai ir stačiatikiai. Protestonai dar smulkiau pasidalina į skirtingas doktrinas: methodistai, liuteronai, kalvinai, kongregacionalistai, presbiterionai, baptistai, episkopalai, ir tt. Katalikai prisilaiko vienybės, o jau jų ambicija, tai niekuomet neprisotinama.

Kadaise popiežiai buvo galingi ir siekėsi apvaldyti visą pasaulį. Vartojo inkvizicijos žiauriausias priemones, idant išgąsdinus svietiškus valdininkus, kurie nenorėjo pasiduoti jų komandai. Žmonės pradėjo piktintis jų tais beširdiškais kankinimais, tuomet katalikų dvasiškiai bandė diplomatiniu būdu tą patį atsiekti. Tam tikslui Ignacius Loyola sutvėrė jezuitų draugiją, ir įsteigė tam tikrą misijonierių kolegiją. Savo mokiniams jis pasakė: "Eikite į visas tautas ir mokinkite žmones, krikštydami juos vardan tėvo, sūnaus ir šventosios dvasios."

Kiekvienas protaująs asmuo, kuris nusimano apie politiką, pasakys: popiežiai niekuomet nevaldys viso pasaulio žmonių, nors dėtų didžiausias pastangas. Vienok katalikų vadai tebesilaiko senos nuomonės, ir jų misijonieriai, važinėdami po visas šalis, dar ir šiandieną bando pertikrinti žmones, jog katalikizmas yra geriausias tikėjimas. Jezuitai, pagavę į savo rankas politinę partiją, veikia tarptautiniai, kadangi jiems mažai terūpi tautos reikalai ir tėvynės meilė; daugiausia jiems rūpi palaikymas apaštališkos imperijos visame pasaulyje.

Patriotizmas taipgi yra nevienokiai perstatomas. Vieni, kalbėdami apie jį, pasėja tuščios garbės troškimą, rasių bei tautų neapykantą ir užgiria pavergimą ir išnaudojimą. Žodžiu, tariant, ardo žmonių vienybę. Kiti skelbia tikrą patriotizmą, mokindami žmones, kaip mylėti savo tautą ir joje išvystytą abelną kultūrą; kaip dėti pastangas tam, kad visi būtų apsišvietę ir gerai gyventų; kaip stengtis sutverti ką nors naudingo ne tik savo tautai, bet ir visai žmonijai; kaip gražiai sugyventi su kitomis tautomis.

Vėlesniais laikais protavimas žymiai pasikeitė. Patriotizmas vis daugiau ir daugiau rišamas su politika. Veikiama vis didesnėje plotmėje; kelių skirtingų tautų tam tikri obalsiai suvienijami ir padaromi valstybiniais — kelių tautų patriotizmas yra įtraukiamas į valstybės politinį aparatą. Žmonės, kurie esti piliečiais, mokinami mylėti savo valstybę ir joje esamą tvarką, nors tas patvarkymas pasitarnautų tiktai turčių klasei.

Vietoje mokinti žmones apie tautas, kurios sudaro tą valstybę, apie jų skirtingas istorijas, ką jos nuveikė ir kokiu būdu padarė savo pažangą abelnoje kultūroje, tai kapitalistinių šalių mokyklose yra mokinama su pasididžiavimu, kaip valstybė praplėtė savo ribas, užkariaudama naujas kolonijas, kaip daug jų turi apvaldžiusi ir kaip gudrūs turčiai jųjų žmones išnaudoja, ir tt.

Iš tokio mokinimo negalima tikėtis teisingo protavimo. Žmonės supranta tiktai karini patriotizmą: jie tiki, kad kariavimais tiktai galima atsiekti palaimą; tiktai per karą tegalima palaikyti krikščionišką civilizaciją, kuri pakenčia pavergimą ir išnaudojimą.

Neužtenka to, kad teoriškai karą išgarbinti ir išaukštinti, reikia padaryti, kad žmonės nuoširdžiai jį remtų ir kariautų. Kad kariautų už vieną idėją net kelių tautų žmonės, reikia sugalvoti ir paskelbti gerą obalsį. Kapitalistinių šalių valdininkai taip ir padaro: jie pasinaudoja to laikotarpio didžiumos žmonių intencija ir prie jos pritaiko gerą obalsį.

Laike pirmojo pasaulinio karo obalsis skambėjo, jog kariaujame, kad panaikinti karus. Kas gi to nenorės? Kariavome ir karą laimėjome, o argi panaikinome karus? Turėjome antrą pasaulinį karą, kuris buvo daug didesnis ir žiauresnis. Laike to karo obalsis buvo paskelbtas, jog kariaujame, kad išlaikyti demokratiją. Karą šiaip taip laimėjome, o ar turime demokratiją? ir kiek jos turime?

Dabar kapitalistinių šalių imperialistai ruošia trečią pasaulinį karą, ir tam karui obalsis jau iš anksto yra paskelbtas, būtent, jog turėsime kariaut, kad išgelbėti krikščionišką civilizaciją. Žmonės susirūpinę, pradeda mąstyti ir savęs klausti: kas gi yra ta krikščioniška civilizacija? Ir nuo ko mes ją turime gelbėti? Kas ją nori sunaikinti?

Jie mintyje turi tą civilizaciją, kuri pripažįsta ir palaiko skirtingas žmonijoje klases. Tą civilizaciją, kuri užgiria žmonėmis žmonių pavergimą ir išnaudojimą. Tą civilizaciją, kuri dėl didesnio turčių pelno leidžia suruošti nekaltų žmonių žudymą.

Panašiais klausimais didėja žmonijoj nepasitenkinimas. Iš to nepasitenkinimo darosi judėjimas už taiką. Jis yra pasaulinis ir vis auga. Tas augimas vis daugiau ir daugiau išgąsdina karo kurstytojus. Jųjų kinkos pradeda drebėti ir tūli iš jų eina tiesiog į desperaciją. Jie bando išteisinti ir apginti dabartinę nusidėvėjusią kapitalistinę tvarką. Kai kada jie patys nežino, ką jie kalba, nes iš tikrųjų jie esti pusiau pamišę. Tą nelemta baimė suėda jų smegenis ir jie nebegali tobulai protauti.

Iškeldami gražius ir jausmingus obalsius, jie daug sykių suruošė skerdynes ir iššudė milijonus nekaltų žmonių, bet šį sykį jiems nebus taip lengva tai padaryti dėl dviejų dalykų. Viena, jų obalsis pusėtinai nublukęs ir nebeatsiliepia į plačių masių jausmus; nebesukelia norą gelbėti tą pūvančią civilizaciją. Antra, judėjimas už taiką vis plečiasi ir darosi galingesniu.

Matomai, jau daug žmonių randasi pasaulyje, kurie išpažįsta naują civilizaciją, stoja už ją ir apgina ją. Jie įsteigia naujas valstybėse valdžias, kur liaudis apsieina be išnaudotojų. Tie žmonės turi sveikus smegenis ir teisingai protauja. **S. B.**

Šis Amerikos Darbo Federacijos prezidento William Green paveikslas buvo nuimtas tuojau prieš jo mirtį. Mirė jis sulaukęs 82 metus amžiaus. Federacijos prezidentu išbuvo nuo 1924 metų.

VAIRUMŲ PUSLAPIS

AR IŠTIKRO VYRAS PERDIRBAMAS Į MOTERĮ ARBA MOTERIS Į VYRĄ?

Kai tik gauta pranešimas, kad Danijos daktarai "perdirbo" buvusį Amerikos kareivį George W. Jorgenseną iš vyro į merginą, tai ir Laisvė atspausdino platoką žinią apie tai 1-me puslapyje. Žinių vedėjas, be to, nuo savęs pridūrė, anatominį paaiškinimą, kada galima pertaisyti vyrą į moterį, o kada nėra tokios galimybės.

Redakcija, tačiau, gavo kelis klausimus nuo skaitytojų. Taigi čia juos sykiu ir paaiškinsime.

GAMTOS KLAIDA

Gamta kartais sumaišo vyrišką ir moterišką lytį pas dar negimusi kūdikį. Ir gamtos padaryta klaida ar šposas paprastai ima aiškėti tiktai tada, kai berniukas ar mergaitė pradeda lytiniai subręsti. Tokia lyties netvarka pas mergaites pasirodo apie 12 metų amžiaus, o pas berniukus apie 14 metų.

Pas kūdikį, kuris buvo auklėjamas kaip berniukas, pavyzdžiui, pradeda augti krūtys. Kitas kūdikis buvo auginamas kaip mergaitė, bet nustebę tėvai štai jau mato vyriškumo ženklus.

Tokius dalykus tėvai slepia nuo kaimynų. Bijo paiudkos. Nes bejausmiai žmonės galėtų šaipytis iš jaunuolio ar jaunuolės, vadindami "vištgaidžiu."

Paviršiniai lyties organai kartais būna taip neaiškūs, kad ir gydytoją suklaidina. Tokiuose atsitikimuose tenka prapjauti pamilvę. Tik tada galima patirti, ar asmuo turi vyriškus kiaušinynus ar moteriškus. Tuomet jau galima daryti tikslia operaciją, davildant vyriškumą ar moteriškumą, žiūrint karos lyties yra kiaušinynai bei kiti vidujiniai organai.

100 tokių operacijų šioj šalyje per metus

Jungtinėse Valstijose kas metai yra padaroma apie 100 tokių operacijų dėl lyties atitaisymo. Tos rūšies operacija buvo padaryta ir vienoje New Yorko ligoninėje pirm keleto savaičiu, taigi anksčiau, negu paskli-do žinia apie Jorgenseno perdirbimą iš vyro į merginą. Bet newyorkinė operacija buvo slepiama nuo laikraščių.

Amerikiečiai bei amerikietės beveik visuomet laiko slaptybėje tokias savo operacijas. Paskui persikelia į skirtingas vietas ir pradeda naują gyvenimą, kaip vyras ar moteris, žiūrint katron pusėn lytis atitaisyta.

Hermafroditai

Asmuo, turintis kai kuriuos vyriškos ir moteriškos lyčių ženklus, yra vadinamas hermafroditu.

Būna tikrųjų hermafroditų ir netikrųjų.

Tikrasis hermafroditas yra tas, kuris pilnai turi vyriškus ir moteriškus lyties organus — vyriškus ir moteriškus kiaušinynus, vyrišką "instrumentą," moterišką angą ir tt.

Tikrasis hermafroditas gali lytiškai susinešti su vyru ir su moteria. Bet jokia operacija negali pakeisti tikro hermafrodito nei į vienlytį vyrą nei į moterį.

Operacija gali paviršutiniai pakeisti tiktai netikrąjį hermafroditą į atitinkamą jam lytį.

Jeigu asmuo vidujiniai yra vyras ir turi tiktai paviršinius moteriškus organus, tai jis pertaisomas į vyrą. O jeigu vidujiniai organai yra moteriški, tai asmuo per operaciją pakeičiamas į moterį. Tokie žmonės yra **netikri hermafroditai.**

Iš kur tas pavadinimas?

Hermafroditas yra labai senas sudėtinis graikų kalbos žodis.

Pas senovinius graikus buvo religinė pasaka, kad dievaitis Hermes ir jo pati dievaitė Afroditė turėjo kūdikį, kuris kartu buvo berniukas ir mergaitė. Taigi kūdikis ir buvo pavadintas sudėtiniu tėvo ir motinos vardu — Hermafroditas. Tam dvilyčiam dievaičių vaikui buvo net statulos statomos viešose vietose. Reiškia, senoviniai graikai net gerbė tikrąjį dvilytį asmenį - hermafroditą.

Netikrieji hermafroditai yra kur kas skaitlingesni už tikruosius, turinčius išvystytas abidvi lytis. Ir dar nė vienas tikrasis hermafroditas niekuomet nebuvo pakeistas į vienlytį vyrą ar moteri. Daktarai suprato, kad tokia operacija numarintų tikrąjį hermafroditą.

Netikrieji hermafroditai ir operacijos jiems

Asmuo gali turėti panašius į vyro paviršinius lyties organus; bet prapjovus jam pilvą yra surandama moteriški organai — fallopian dūdos (tubes), moteriški kiaušinynai, susijungę su tomis dūdomis, ir gimtuvė (uterus, "gumbas"). Krūtys taipgi leidžia spėti, jog iš esmės tai bus moteris.

Vadinasi, asmuo pamatiniai yra moteris, netikras hermafroditas. Todėl jį ir galima per operaciją pertaisyti į moterį.

Arba štai "moteris" labai panaši į vyrą. Bet paviršinis lyties organas ("lūpos," atvaras) yra moteriškas. Todėl asmuo ir laikomas moteria. Galų gale, jis pradeda abejoti apie savo lytį. Eina į ligoninę ar pas daktarą, kad patikrintų. Prapjaunama papilvė ir surandama vyriški kiaušinynai ir pasislėpusi vyro "varpa," nors atrodo ir per maža. O vidujinių moteriškų organų visai nėra — nei fallopian dūdų, nei gimtuvės, nei moteriškų kiaušinynų.

Aišku, jog šis asmuo iš tikrųjų yra vyras. Todėl galima per operaciją aikštėn išvesti vyriškus jo organus.

Taip neseniai atsitiko ir vienai daktarei - daktarui Anglijoje. Tas asmuo baigė medicinos mokslą kaip moteris ir per 20 metų daktaravo kaipo moteris. Pagaliaus, dasiprotėjo, kad vyras. Tad buvo padaryta jam operacija, atidengti ir išvystyti vyriški lyties organai. Tuo būdu daktarė tapo daktaru ir apsivedė buvusiąją savo šeimininkę.

Lengviau pertaisyt į vyrą

Visi žinovai - chirurgai pripažįsta, kad lengviau atitaisyti vadinamą moterį į vyrą, negu tariamą vyrą atitaisyti į moterį.

Juk palyginti lengva operacija prapjauti papilvę ir ištraukti pasislėpusią "varpą."

Atitaisant gi asmenį iš "vyro" į moterį, tenka daryt eilė skirtingu operaciju: pašalint paviršinius vyriškus organus; prapjaut atvara, padarant dirbtines "lūpas"; pataisyt makšti (vaginą) ir kt. Juk makštis, jungianti "lūpas" su gimtuve, dažnai būna "sukepus" arba silpnai išsivysčius, ir tt.

Bet reikia daugiau, negu operacijų, pertaisant hermafroditus į atitinkama iiems lyti. Be kitko, turi būti leidžiami į kraują vyriški bei moteriški lytinių liaukų syvai-hormonai.

Vyriškiems organams stiprinti ir ugdyti vartojama vyriški lytiniai hormonai (androgenai).

Gimtuvei, kiaušinynams, krūtims ir kitiems moteriškiems organams išvystyti naudojama moteriški lyties hormonai (estrogenai).

Viename ir kitame atsitikimuose praeina keliolika mėnesiu iki 2-iu metu, begydant, kol pasikeičia žmogaus išvaizda, taip kad jis atrodo jau tikras vyras arba tikra moteris.

Tik paviršiniai lyties ženklai pakeičiami

Jeigu asmuo turi vyriškus svarbiausius organus (kaip kad pasislėpusius kiaušinynus), tai jis pertaisomas į vyrą, nepaisant, kad paviršiniai organai atrodo moteriški.

Jei pamatiniai, vidujiniai organai yra moteriški, tai asmuo pertaisomas į moterį, nors paviršiniai organai atrodytų vyriški.

Taigi atidengiama ir atkuriama tiktai ta pati lytis, kurią asmuo iš tikrųjų turi.

Bet jokiu būdu negalima įdėti asmeniui naujos, skirtingos lyties, kurios jis ar ji iš esmės neturi.

Vienas įžymus lytinių operacijų chirurgas New Yorke todėl pareiškė:

"Jeigu kas yra toks kvailas, jog įsivaizduoja, būk galima tikrą normalų vyrą pakeisti į tikrą normalią moterį, arba atbulai, tai jis, tur būt, yra taip žioplas, kad nesupranta pasitraukt nuo lietaus į artimą pastogę."

Niekas, pavyzdžiui, negali padaryti tokių stebūklų — įdėti ir prigydyti normaliam vyrui moteriškus kiaušinynus, fallopian dūdas, gimtuvę ir makštį (vaginą).

Nėra tokio stebūkladario, kad galėtų paversti tikrą moterį vyru, išpjaunant jai vidujinius lyties organus ir prigydant vyriškus kiaušinynus bei "varpą."

Tūli skauduliai gali sumaišyt lyties ženklus

Daugumą hermafroditų apsigema su klaidingais lyties ženklais. Bet būna atsitikimų, kad tūli skauduliai jau ir po gimimo keičia paviršinius lyties požymius.

Taip antai, skaudulys ant viršinkstinės liaukos verčia ta liauką leisti per daug vyriškų lytinių sulčių į kraują. Todėl mergaitė darosi panaši į vyrą, nors tikroji jos lytis nepasikeičia.

Skaudulys vyro kiaušinyne gali per daug moteriškų lyties syvų siųsti į kraują. Tuomet vyras darysis paviršutiniai panašus į moterį, nors tikroji jo lytis liksis ta pati.

Žymėtina, jog kiekvieno vyro kūne yra tam tikras procentas ir moteriškų lytinių hormonų, o kiekviena moteris taipgi turi tam tikrą dalį vyriškų lytinių hormonų. Bet pas normalų vyrą daug daugiau vyriškų hormonų, negu moteriškų, o normalė moteris turi kur kas daugiau moteriškų hormonų, negu vyriškų.

Jeigu dėl skaudulio pas moterį atsiranda per daug vyriškų lytinių hormonų, tai lėidžiama jai į kraują moteriškų hormonų. Tatai saugo ją nuo suvyrėjimo. O jeigu vyro kūne susidaro per daug moteriškų lytinių sulčių, tai jam į kraują leidžiama vyriški lytiniai hormonai. Tuo būdu jis apsaugomas nuo sumoterėjimo.

Bet lytis pamatiniai niekuomet nepakeičiama.

N. M.

Anglijai trūksta pinigų taip smarkiai ginkluotis

London.—Anglijos premjeras Churchillas pranešė savo seimui, kad stokuoja pinigų taip sparčiai ir plačiai ginkluotis, kaip reikalauja karinio Atlanto kraštų saryšio programa. O tai Amerikos įpiršta programa laike pastarosios Atlanto saryšio konferencijos Portugalijoje.

Šiemet Anglija išleidžia ginklavimuisi 4,093 milijonus, 600 tūkstančių dolerių. Tai "tiktai tiek" jinai galės išleisti kariniams reikalams ir 1953 metais, sakė Churchillas.

Anglijos valdžia, tačiau tikisi daugiau pinigų iš Amerikos.

IŠ ISTORIJOS

Rašo D. M. Šolomskas

IŠ RUSŲ-TURKŲ KARŲ AZIJOJE 1877-1878 ir 1914-1918 M.

I

Rusija apie 250 metų su pertraukomis kariavo prieš Turkiją, kol ji parbloškė turkų galybę. Ir didžiumoje karai tarpe Rusijos ir Turkijos ėjo dviem frontais —Europoje, vyriausiai Balkanų Pussalyj, ir Užkaukazijoj — Azijoj. Tarpe Rusijos ir Turkijos yra Juodosios Jūros, kurios iš rytų į vakarus turi apie 700 mylių ilgio. Pietų pusėje prie Juodųjų Jūrų yra Turkija, rytuose ir šiaurėje — Rusija, arba dabartinė Tarybų Sąjunga.

Už Kaukazo Kalnų, kur gyvuoja tarybinės respublikos Gruzija, Armėnija ir Azerbeidžanas, tie plotai dažnai vadinasi Užkaukazija. Ir rubežius tarpe Rusijos ir Turkijos yra skaitomas rubežium tarpe Europos ir Azijos, todėl Europos ir Azijos rubežius tame plote pasikeisdavo.

Tenka pastebėti, kad Azerbeidžano gera dalis dabartiniu laiku yra Irano (Persijos) dalimi, o Armenijos apie trys ketvirtadaliai yra Turkijos dalimi.

Turkai per šimtus metų žiauriai naikino armenus. Daugybę jų iššudė, daugybę išvežė į kitus Turkijos plotus. Prieš tuos žiaurumus savo laiku Amerikos prezidentas Wilsonas ir Jungtinių Valstijų vyriausybė kėlė protestus. Tie turkų žiaurumai yra plačiai atžymėti Britannica Encyclopedijoj ir New Standard Encyclopedijoj. Panašaroji atžymi, kad vien Samsun mieste vienu kartu turkai iššudė 15,000 armenų.

Dabar Turkija ir Tarybų Sąjunga sausžemyje rubežinojasi tik Užkaukazijoj. Didesniame plote jas skiria Juodosios Jūros. Bet seniau jos rubežiavosi Balkanų srityje ir todėl, kada jų tarpe kildavo karai, tai jie ėjo dviem frontais — Europoj ir Azijoj (Užkaukazijoj).

1854-1856 metais Turkija, Anglija, Francija ir Sardinija po 11-kos mėnesių paėmė Sevastopolio tvirtumą. Išeina, kad Kryme jos laimėjo, bet tuom kartu Rusijos armija sukūlė turkus Užkaukazijoj, paėmė Karso tvirtovę. Karas baigėsi; Rusija atgavo Sevastopolį, o Turkijai buvo sugrąžintas Karsas.

II

1877-1878 metų karas tarpe Rusijos ir Turkijos ėjo Balkanų Pussalyje ir jis baigėsi tada, kada Rusijos armija sumušė turkų armiją, pasiekė Konstantinopolį. Bet karas ėjo tuo pat laiku ir Užkaukazijoj. Laike to karo Balkanų fronte nuolatos buvo patsai caras Aleksandras Antrasis ir jo sūnus, vėliau caras Aleksandras Trečiasis. Šiame fronte Rusijos armijos vyriausias komandierius buvo caro brolis Nikolai Nikolajevičius. Užkaukazijos fronte vyriausiu komandierium buvo skaitomas kitas caro brolis, Michail Nikolajevičius. Žinoma, karo fronte, kaip viename, taip antrame, atsižymėjo tų laikų Rusijos eilė sugabių generolu.

Užkaukazijoj Rusijos ir Turkijos siena ėjo kalnais. Jos ilgis buvo apie 300 mylių bet, kaip Turkija, taip Rusija nesiskaitė su Persijos nepaliečiamybe; abiejų pusių armijos daliniai veržėsi į Persiją, darė apėjimus, tokiu būdu frontas buvo daug ilgesnis.

Kaip tik 1877 metais karas tarpe Rusijos ir Turkijos prasidėjo, tai keturios rusų grupuotės, vadovystėje generolų Šeremetjevo, Čevčevazės, Devilo, Tergukasovo ir Oklobžio, perėjo sieną į Turkiją. Rusų jėgas sudarė 115,000 pėstijos ir 26,000 raitarijos su 370 kanuolių. Rusai sumušė turkus eilėje kovų, užėmė turkų tvirtoves Ardaganą ir Bajezetą. Saginulo kalnuose 17,000 rusų ištaškė 20,000 turkų ir jau ruošėsi apgulimui galingos turkų Karso tvirtovės.

Turkai pradžioje Užkaukazijos fronte turėjo 74,000 armiją vadovystėje Achmet - Muchtara Pašos. Bet netrukus jie sutvirtino ją ir vietomis rusų jėgas privertė pasitraukti. Taip turkų Bajezeto tvirtovėje nedidelis rusų dalinys buvo uždarytas, kuris per 23 dienas vadovystėj kapitono F. E. Štokovičiaus atmušė dvidešimt kartų galingesnes turkų jėgas. Pagaliau, jam į pagalbą atvyko gen. Tergusovo jėgos ir turkus įveikė.

Spalio mėnesio pradžioje rusų jėgos perėjo į ofensyvą, eilėje mūšių nugalėjo turkų armiją ir, pagaliau, naktį į 2 d. lapkričio paėmė Karso tvirtovę.

Kadangi turkai buvo sumušti ir Balkanų Pussalyje, tai Turkija paprašė Rusiją taikos, kuri ir buvo pasirašyta San Stefano mieste, netoli Konstantinopolio. Bet taikos sutartis labai nepatiko Anglijai, Francijai, Vokietijai, Austrijai, todėl buvo sušauktas Berlyne kongresas, kur Europos didžiosios valstybės privertė Rusiją atsisakyti nuo eilės punktų Turkijos naudai.

III

Pirm Pirmojo pasaulinio karo (1914-1918 m.) ir jo pradžioje Turkijos karo laivyne komandieriais ir instruktoriais buvo Anglijos admirolai ir oficieriai, taip pat ir armijoje patarėjais. Anglija siekė sutvirtinti Turkijos karo jėgas, kaipo savo politikos atsparą, kad Rusija neįsigalėtų tame pasaulio kampe. Ir nepaisant to, kad tame kare Anglija ir Rusija buvo talkininkės, bet Anglijos karo laivyno komandieriai praleido į Turkiją karo pradžioje iš Viduržemio Jūros du galingus vokiečių karo laivus "Goebeną" ir "Breslau." Anglai tuomi norėjo sutvirtinti Turkijos karinį laivyną.

Bet anglai diplomatai labai apsiriko. Kai tik vokiečių karo laivai pasiekė Turkija, tai jų komandierius admirolas Sushon tuojau gavo į savo rankas komandą ant turkų karinio laivyno. Netrukus į Turkiją atvyko šimtai vokiečių laivyno ir armijos oficierių. Vokietys generolas Von Sanders paėmė komanduoti turkų armiją. Šimtai anglų oficierių turėjo nešdintis iš Turkijos — jų vietą užėmė vokiečiai. Mat, karo pradžioje kaizerinei Vokietijai sekėsi. Turkija tikėjosi, kad Vokietija bus laimėtoja, tai ji nematė reikalo toliau sėbrauti su Anglija.

Vokiečiams įsigalėjus Turkijos karo laivyne ir armijoje, naktį į 28 d. spalio 1914 m., slaptai turkų - vokiečių karo laivynas užpuolė Juodųjų Jūrų Rusijos prieplaukas. Karas tarpe Turkijos ir Rusijos prasidėjo, o vėliau karas Turkijos ir prieš Angliją, kuriai turkai padarė daug nuostolių ir rūpesčio dėl Suezo Kanalo išgelbėjimo.

Rusijos Juodųjų Jūrų karo laivynas greitai gavo tris naujus galingus šarvuočius: "Imperatrica Marija," "Ekaterina II" ir "Aleksandr III." Turkų-vokiečių karo laivynas negalėjo jūroj sekmingai veikti.

Tarpe Rusijos ir Turkijos karas vyriausiai ėjo sausžemyje — Užkaukazijoj. Turkija karo pradžio-

(Tąsa 4-tam puslap.)

Kaz. Bevardžio Margumynai

C. C. Colton savo parašytoj brošiūroj aiškina:

Žmogus užgema su dviem akimis ir tik vienu liežuviu, todėl, kad du kartus tiek matytų, kiek pasakytų. Bet žmonės elgiasi priešingai. Jie pasako daug kartų daugiau, negu mato.

—:—

Anglijos krutamųjų paveikslų magnatas J. Arthur Rank pasiaiškino spaudoje, kad jo krutamųjų paveikslų "karalystė" per pastaruosius 12 mėnesių ant įžangos bilietų turėjo nuostolių. Bet abelnai biznis išsilygino pakenčiamai, nes ant "Ice cream," parduoto jo teatruose, uždirbta $3,222,800.

—:—

Laikraščiai rašo, kad anglų kalbą teisingiausiai aiškina Trinity College, Dublino mieste, Airijoj.

—:—

Long Island (ilgoji sala), N. Y., turi 118 mylių ilgumo.

—:—

17½ loto po 25x100 pėdų sudaro vieną akrą žemės.

—:—

New Yorko Bronx Zoo (žvėrynas) turi didžiausią įvairių žvėrių kolekciją iš visų J. V. žvėrynų.

K. Bevardis

A. Čechovas

Valdininko mirtis

Vieną gražų vakarą nemažiau gražus egzekutorius, Ivanas Dmitričius Červiakovas, sėdėjo antroje eilėje ir žiūrėjo pro binoklį "Kornevilio varpų." Jis žiūrėjo ir jautėsi laimingiausias. Bet staiga... Apysakose dažnai pasitaiko šitas "bet staiga." Autoriai yra teisūs: gyvenimas toks pilnas netikėtumų. Bet staiga jo veidas susiraukė, akys užsivertė aukštyn, kvapą užgniaužė... jis atitraukė nuo akių binokli, pasilenkė ir... čiukšt!!! Nusičiaudėjo, kaip matote. Čiaudėti niekam ir niekur nedraudžiama. Čiaudo ir prasčiokai, ir policmeisteriai, o kai kada net ir slapti patarėjai. Visi čiaudo. Červiakovas nei kiek nesusigėdo, nusišluostė nosinaite ir, kaip mandagus žmogus, apsižvalgė aplinkui: ar neužkliudė jis ko nors savo čiaudėjimu? Bet čia jau teko susigėsti. Jis pamatė, kad seniukas, sėdis prieš jį pirmoje eilėje, rūpestingai šluostosi savo plikę ir kaklą pirštine ir kažką niurna. Červiakovas pažino, kad šis seniukas — tai civilinis generolas Brižžalovas, tarnaująs susisiekimo valdyboje.

"Aš ji apiprunkščiau! — pagalvojo Červiakovas. — Ne mano viršininkas, bet visvien nepatogu. Atsiprašyti reikia."

Červiakovas kosterėjo, palinko visu stuomeniu į priekį ir ėmė šnibždėti generolui į ausį:

—Dovanokite, jūsu kilnybe, aš jus apiprunkščiau... aš netyčia...

—Nieko, nieko...

—Dėl dievo meilės, dovanokite. Aš juk... aš nenorėjau!

—Ak, sėdėkite, susimildami! Leiskite klausytis!

Červiakovas susigėdo, kvailai nusišypsojo ir ėmė žiūrėti į sceną. Žiūrėjo jis, bet jau laimės daugiau nebejuto. Jį pradėjo kankinti nerimas. Pertraukos metu jis priėjo prie Brižžalovo, pavaikščiojo šalia jo ir, nugalėjęs savo baikštumą, suvapėjo:

—Aš jus apiprunkščiau, jūsų kilnybe... Dovanokite... Aš juk... visai to ne...

—Ak, nustokite... Aš jau užmiršau, o jūs vis tą patį! —tarė generolas ir nekantriai krustelėjo apatine lūpa.

"Užmiršo, o pagieža jo akyse, — pagalvojo Červiakovas, įtariamai žiūrėdamas į generolą. — Ir kalbėti nenori. Reikia jam išaiškinti, kad aš visai nenorėjau... kad čia gamtos dėsnis, o tai jis dar pagalvos, kad aš apspiauti norėjau. Dabar nepagalvos, tai paskui pagalvos!.."

Parėjęs namo, Červiakovas pasipasakojo žmonai apie savo nemandagumą. Žmona, kaip jam pasirodė, labai lengvabūdiškai pažiūrėjo į ši atsitikimą; ji tik išsigando, o paskui, kada sužinojo, kad Brižžalovas "svetimas," nusiramino.

—O visgi tu užeik, atsiprašyk, — tarė ji. — Dar pamanys, kad tu publikoje laikytis nemoki!

—Tas mat ir yra! Aš atsiprašinėjau, o jis kažkaip keistai... Nei vieno doro žodžio nepasakė. Pagaliau ir nebuvo kada kalbėtis.

Kitą dieną Červiakovas apsivilko nauju vicmundieriumi, apsikirpo ir nuėjo pas Brižžalovą aiškintis... Įėjęs į generolo priimamąjį kambarį, jis pamatė ten daug interesantų, jų tarpe ir patį generolą, kuris jau buvo pradėjęs priminėjimą. Apklausęs keletą interesantų, generolas pakėlė akis ir į Červiakovą.

—Vakar "Arkadijoje," jeigu atsimenate, jūsų prakilnybe, — pradėjo dėstyti egzekutorius: — aš nusičiaudėjau ir... netyčia apiprunkščiau... Dov...

—Kokie niekai .. Dievai žino kas! Jums ko reikia? —kreipėsi generolas į sekantį interesantą.

"Kalbėti nenori! — pagalvojo Červiakovas, baldamas.— Pyksta, vadinas... Ne, šito taip palikti negalima... Aš jam išaiškinsiu..."

Kada generolas baigė pasikalbėjimą su paskutiniu interesantu ir nusigręžė, norėdamas eiti į vidujinius apartmentus, Červiakovas žingtelėjo paskui jį ir suvapėjo:

—Jūsų kilnybe! Jeigu aš drįstu trukdyti jūsų kilnybę, tai kaip sykis darau tai, galiu pasakyti, atgailaudamas... Netyčia, teikitės žinoti!

Generolas padarė verksmingą veidą ir numojo ranka.

—Betgi jūs tiesiog juokiatės, meldžiamasis! — tarė jis, dingdamas už durų.

"Kokie gi čia juokai? — pagalvojo Červiakovas. — Jokių čia nėra juokų! Generolas, o negali suprasti! Jeigu taip, tai daugiau aš neatsiprašinėsiu šito fanfarono! Ma ji velniai! Parašysiu jam laišką, o eiti daugiau nebeisiu! Dievaži, nebeisiu!"

Taip galvojo Červiakovas, eidamas namo. Laiško generolui jis neparašė. Galvojo, galvojo, ir niekaip neišgalvojo šito laiško. Teko kitą dieną eiti pačiam aiškintis.

—Vakar aš buvau atėjęs trukdyti jūsų kilnybę,—suvapėjo jis, kada generolas pakėlė į jį klausiančias akis: — ne tam, kad juokčiausi, kaip jūs teikėtės pasakyti. Aš atsiprašinėjau už tai, kad čiaudėdamas jus apiprunkščiau... o juoktis aš ir nemaniau. Ar galiu aš drįsti juoktis? Jeigu mes pradėsime juoktis, tai jokios tuomet, vadinas, ir pagarbos personoms... nebus...

—Eik lauk! — riktelėjo staiga pamėlynavęs generolas, visas virpėdamas.

— Ką-ą? — paklausė pašnibždomis Červiakovas, stingdamas iš baimės.

—Eik lauk! — pakartojo generolas, sutrepsėjęs kojomis.

Červiakovo viduriuose kažkas atitrūko. Nieko nematydamas, nieko negirdėdamas, jis atatupstas prislinko prie durų, išėjo į gatvę ir nukiūtino... Parėjęs mašinaliai namo, nenusivilkęs vicmundieriaus, jis atsigulė ant sofos ir... numirė.

Laisvės Banketas bus sausio-Jan. 25 d., Liberty Auditorium, 110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.

Philadelphia, Pa.

Dar šiek tiek apie banketą

Nors rengtas pažangiečių banketas pagerbimui draugo A Smito jau praėjęs, bet dar vis girdisi atbalsiai iš buvusių svečių šis tas. Yra daug kalbama, kad buvo puikus parengimas kuris praėjo labai geroje nuotaikoje. Kai kurie sako: Beveik ištisus metus jie rengėsi aplankyti savo draugus ir pažįstamus, bet vis neprisirengė. Ir štai nuvykę į banketą ten susitiko visus seniai matytus malonius veidus. Tikra teisybė pasakyta: Be parengimų ne visiems yra proga aplankyti savo draugus, kurie toli gyvena išsisklaidę, po įvairius didmiesčio kampus, arba net kituose miestuose.

Į parengimus daugiausiai atsilanko mūsų senosios kartos lietuviai. Pažvelgus į susirinkusius svečius, net skaudu darosi ant širdies! Pagalvoji, kaip jie atrodė prieš dvidešimt ar trisdešimt metų atgal. Tuomet jų visų veidai kaip gėlės žydėjo, žvalios jaunysta žėrinčios akys, žibėjo. Ah, kokia didelė jų atmaina! Dabar beveik visi pražilę, vyrai pusiau nuplikę, pečiai sulinkę, veidai raukšlėmis išvagoti, o akys priblesę, nebežiba. Daugelis nusiskundžia, kad jau jų sveikata sumenkėjusi, daug negalavimų. Bet visi malonūs, geram ūpe, dar pilni energijos, ir draugiškumo. Susirinkę jaučiasi kaip vienos motinos vaikai.

Visos mūsų ilgametės valgių gamintojos moterys kiekvienam parengimui pagamina skanius valgius. Bet man labai patiko mūsų specialistės O. Žalnieraitienės pagamintos dešriukės. Aš sočiai pavalgęs nuėjau pas Žalnieraitienę, ir sakau: Onute! Aš esu Laisvės reporteris, tadgi norėčiau su jumis pasikalbėti, arba, kaip amerikonai vadina, interview turėti. Ji nors buvo labai pavargusi nuo paruošos darbų, bet su šypsena veide atsakė: Galėsime pasikalbėti, kiek tik nori. Tu pats žinai, kad aš tai ne popiežius, su kuriuom kas nori audienciją turėti, tai turi paduoti prašymą keliais mėnesiais iš kalno. Aš pastebėjau, kad ji gražiai lietuviškai kalba, tadgi užklausiau: Onute, kur jūs esat gimusi, Leipalingyj, ar Liškevoj?

Bet ji nusišypsojusi sakė: Aš esu gimusi ir augusi Shenandoahryj, prie pat mainierių glioverso kalno. Tas viskas nesvarbu, kas kur gimęs ir augęs, bet jeigu nori būti tikru lietuviu, tai išmoksta gerai lietuviškai kalbėti.

Aš pertraukęs jos kalbą sakau: Onute! Mano tikslas atsilankymo ne lietuvybę nagrinėti, bet pasakykite man žodžiu, arba duokite man pilną receptą, kaip pagaminti skanias dešriukes? O aš tą receptą parnešč iau savo žmonai. Bet Onutė griežtai atsisakė išduoti savo paslaptį, taip, kai "military secret."

Tolesniam pasikalbėjime ji sakė: Per daug metų ji tyrinėjo ir nagrinėjo, kaip pagerinti dešriukių skonį ir maistingumą. Tas viskas priklauso, kokia mėsą perki. Jeigu veršiukas iš mažens per ilgą laiką buvo girdytas pienu, o vėliaus maitinamas grūdais, maišytais su žole, tai jo mėsa būna balta, ir maistinga. O katrie veršiai užauga tik ant dievo valios, tai jų mėsa būna raudona, ir ne tokia maistinga. Toliau, žalnieraitienė sakė, kad ji skaičiusi angliškam žurnale apie didžiąją rusų mokslininkę Lepešinskąją, kuri savo naujais atradimais stengiasi prailginti žmonių amžių iki 150 metų. Tai kodėl gi aš negalėčiau prailginti amžių su savo maistingomis dešriukėmis? Sako, jau suradusi kokius naujus vitaminus B.XX., kuriuos įdės į dešriukes sekamiems pažangiečių parengimams, ir tikisi, kad kiekvienas atsilankęs svečias, suvalgęs apie pusę svaro dešriukių, prailgins savo amžių nuo dviejų iki trijų metų!

Kaip atrodo, tai philadelphiečiai turės savo Lepešinskąją, kuri rūpinasi ir nagrinėja, kokiu būdu prailginti žmonių amžių.

Geriausių pasekmių linki,
Laisvės Reporteris.

Širdinga padėka

Lapkričio 22 d. Moterų Klubas ir LDLD 10 kp. surengė koncertą ir banketą manęs pagerbimui ir Laisvės paramai.

Koncertą išpildė dainininkės Zuzana Kazokytė iš Brooklyno ir Frances Gidviliutė iš Phila.; jos duktė Frances pašoko; Dorothy Michell, dainininkė iš Phila.; Lyros Choro mokytoja Rožytė Merkiutė akompanavo pianu ir jos dukros Nency grojo fleita, Tesy pašoko.

Pirmininkas R. Merkis perstatė pasakyti keletą žodžių Buknį, S. Joniškietį iš Washingtono, D. C. ir Petrikienę iš Brooklyno. Vakarienė gražiai buvo prirengta ir skaniai pagaminta prižiurint Onutei žalnieraitienei ir jos pagelbininkei E. Tureikienei, E. Merkienei, R. Kavalchukienei ir E. Matis.

Visą vakarą grojo Kepurnikų orkestras vadovybėje J. Ivanausko. Jis net turėjo pagaminęs speciales eilutes, ir tam pritaikęs atatinkamą kompoziciją-gaidas pagerbimo manęs proga.

Už visas šio parengimo ceremonijas aukščiau paminėtas: linkėjimus, pasveikinimus, aukas, dovanas ir už skaitlingą publikos atsilankymą, bendrai išreiškiame širdingiausią padėką!

Antanas ir Julia Smitai.

Worcester, Mass.

Negailestingai apleistas dalykas

Taip sakant, šiame didmiestyje nėra mokyklos nenormaliams vaikams. Tik praėjusiais metais keletas motinų, turinčių tokius vaikus, pradėjo rūpintis, su pagalba Dr. Morris L. Sharp, jog reikia tokios mokyklos. Tai mokyklų komitetas vos išgalėjo Millbury gatvės mokykloje duoti vieną klasę ir tik vienai dienai savaitėje po pusantros valandos mokyti tokius vaikus, kurių skaičius yra virš 30. Jų esama kur kas daugiau Worcesterio apskrityje.

Pasirodo, kad mokinimo pasekmės neblogos, kad ir taip trumpą laiką temokinant. Todėl daugiau pradedama rūpintis, kad įkurti atskirą mokyklą ir mokinti penkias dienas savaitėje, ir duoti nekuriuos gydymo dalykus.

Toje srityje darbuojasi ir lietuvė Evelyn Česnienė. 7 d. gruodžio vietiniam "Telegram" buvo ilgokas aprašymas ir jos paveikslas. Tų motinų darbuotę remia nekurie miesto valdininkai ir visuomeninin kai. Tik mokyklų superintendentas Powers sako, kad tokius nenormalius vaikus nėra reikalo mokinti. O tos vargšės motinos darbuojasi, kad sukelti pinigų; ir pardavinėja tikietus po $1, kaipo organizacijos narystės ženklą. Tai kodėl nėra palaikoma tokia mokykla iš bendrų miesto įplaukų?

Pagaliau, kur tie pinigai, kurių kas metai sukeliama arti vieno milijono dolerių į Golden Rule Fond, rodant, kad kaip tik tokioms nelaimėms ir dedama į tą fondą pinigai? Bet tikrenybėje nelaimingieji nieko negauna. Tai tau ir demokratija ir lygybė!

D. J.

BINGHAMTON, N. Y.

LLD 20 kp. Moterų Klubo veikla

Susirinkimas įvyko lapkričio 20 d. Narių atsilankė nemažai. Visos narės rimtai svarstė bėgančius svarbius šių dienų reikalus.

Įvykusios spalio 18 d. vakarienė komisija asmenyje M. Kazlauskienės ir A. Žemaitienės pranešė, kad parengimas buvo sekmingas. Žmonių dalyvavo nemažai, ir nuotaika buvo labai gera. Šio parengimo pasekmės yra, kad pelno liko $65.47.

Dėl šio pasekmingo parengimo pasidarbavo, pardavinėjant tikietus ir ne narės: H. Žukienė pardavusi du tikietus, P. Jesilionienė 5 ir J. Vaicikauskas 3, o visus kitus Klubo narės A. Maldaikienė 3, A. Kireilienė 4, Nelle Strolienė 5, M. Kazlauskienė 7, K. Jozapaitienė 12, J. K. Navalinskienė 16.

Valgiais aukavo: Ona Willius, vyno bonką, už kurį pelnyta $6.80; V. Kaminskienė $1.00, J. K. Vaičekauskas ledo ir pyragą, už kurį gauta $10.-50; M. Kazlauskienė davė burokų, N. Yudikaitienė obuolių, K. Jozapaitienė saldainių.

Dirbo ne tik komisija, bet padėjo dirbti ir A. Maldaikienė, M. Luzinienė, P. Bakšienė, M. Kulbienė, J. K. Navalinskienė, K. Jozapaitienė, ir V. Kapičiauskienė. Iš vyrų dirbo: J. Žemaitis, J. Kazlauskas, J. Vaicekauskas.

Komisijos išduotas raportas priimtas su pagyrimu.

Dienraščio Laisvės vajininkės asmenyje M. Kazlauskienės, A. Žemaitienės ir J. K. Navalinskienės pranešė, kad skaitytojai mielai atsinaujina prenumeratas ir dar paremia vienu kitu doleriu į Laisvės fondą.

Aukota sekamai: V. Gaidis aukavo $1.00 Laisvei ir $2.00 kitiems svarbiems reikalams, J. K. Navalinskienė pridavė tuos $2.00 ir nuošimtį už Laisvę $5.00. Viso $7.00.

Nutarta paprašyti draugės H. Žukienės, kad ji padėtų moterims klubietėms Laisvės vajininkėms. Įgaliota tai atlikti Nelle Strolienė.

Taipgi nutarta paaukoti iš iždo svarbiems reikalams $40 ir Liaudies Balsui $10, Laisvei $5.00 ir Vilniai $5.00. Viso paaukota $60. Iždė liko $31. su keliais centais.

Taigi mūsų Moterų Klubas dar gyvuoja ir veikia palyginus su didmiesčiais. Bet jeigu dar ir tos moterys prisirašytų prie mūsų, kurios dar nepriklauso, tai būtų dar geresnis veikimas. Pagalvokite, draugės, ir prisirašykite. Sekantis susirinkimas įvyks 18 d. gruodžio, trečią ketvirtadienį vakare. Toje pačioje vietoje ir tuo pačiu laiku. Prašome visas nares dalyvauti. Bus renkama valdyba 1953 metams.

Korespondentė, **J. K. Nelesh.**

Detroit, Mich.

Antano Bimbos Prakalbos

14 d. gruodžio, 2-rą val. po pietų, Draugijų svetainėje įvyks labai svarbios prakalbos, kalbės Antanas Bimba ir kiti svarbūs kalbėtojai. Kviečiame visus atsilankyti ir išgirsti tas svarbias prakalbas.

Po prakalbų, 7 val. vakare bus puiki vakarienė. Čia ir vėl turėsime gražų pažmonį, bus muzika ir šokiai.

Rengėjai.

Įvairios Žinios

Policistas suspenduotas jo automobiliui susimušus

Policistas David Bowen pripažintas netinkamu atlikti savo atsakomingas pareigas, kuomet jo automobilius susikūlė su kitu automobiliu ir toje nelaimėje vienas užmuštas ir šeši sunkiai sužeisti.

—o—

Kova prieš pavojų sveikatai

GENEVA. — Čionai pradėjo posėdžius speciali Jungtinių Tautų Komisija. Ji susideda iš šešiolikos kraštų atstovų. Ji studijuos, kaip sumažinti darbininkų sveikatai pavojų kasyklose ir kitose vietose, kur randasi daug dulkių ir dujų. Bandoma surasti būdus apsaugojimui darbininkų plaučių nuo dulkių. Posėdis užsitęs iki gruodžio 17-tos dienos.

—o—

Vakarinio Berlyno bedarbiai

BERLYNAS. — Kokia padėtis viešpatauja Berlyno vakarinėje dalyje, kurią valdo, anglai, francūzai ir amerikiečiai, parodo darbų klausimas. Toje miesto dalyje šiandien yra 220,000 bedarbių. Tuo tarpu rytinėje Berlyno dalyje bedarbių nesiranda.

IŠ ISTORIJOS

(Tąsa iš trečio pusl.)

je jau turėjo virš 1,500,000 armiją. Turkai nuolatos mobilizavo daugiau jėgų. Tai buvo skaitlinga armija, kad ir nelabai gerai išlavinta ir ginkluota, bet vokiečių komandieriai ją sutvirtino.

Pat karo pradžioje Turkija metė prieš Rusiją galingas jėgas linkui Sarikamišo ir Karso miestų. Metų pabaigoje ten įvyko žiauriausi mūšiai. Turkų 9-tas ir 10 - tas korpusai, kurie veržėsi linkui Karso, buvo rusų armijos apsupti ir naikinami. Čia prisidėjo ir šalčiai. Turkų 29 divizija, kuri turėjo 6,500 vyrų, už kelių dienų jau turėjo tik 300 likusių kareivių. Turkų 9-tasis korpusas, kuris žygio pradžioje turėjo 28,000 oficierių ir kareivių, už kelių dienų mūšių, gruodžio 16 d., 1914 m., jau turėjo tik 1,000 vyrų. Taip pat buvo sunaikintas ir turkų 10-tas korpusas. Patsai vokietys generolas Von Sanders pripažino, kad Turkų trečioji armija, kuri buvo pradėjus puolimą linkui Karšo, turėjo 90,000 vyrų. Po mūšių į Turkiją pabėgo tik 12,000, ir tie buvo daugelis nušalę rankas.

Po tokio Turkijos nepasisekimo 1914 metų pabaigoje mūšiai persikėlė į Turkiją (Armeniją, turkų okupuotą). Turkai buvo išstumti iš Persijos. Rusijos Juodųjų Jūrų karo laivynas nuolatos bombardavo Turkijos pakraščius, Bosforo įsitvirtinimus ir naikino transportus.

Turkai dėjo vilties, kad rusų armiją sulaikys galinga Erzerumo tvirtovė, bet apsivylė. Rusijos armija Erzerumą užėmė vasario pradžioj, 1915 m. Nustūmė turkus iki Bitlis, Charput, ir veik visą Armeniją buvo išlaisvinus nuo turkų.

Karui baigiantis, vykstant Rusijoj piliečių karui, Turkija, gavus anglų pagalbos, įsiveržė į Užkaukaziją ir okupavo Karsą ir jo apylinkių sritis, kurias ir dabar laikosi.

Lietuvių Ko-operatyvės Spaudos Bendrovės Dalininkų Atydai

Šiuomi pranešame, kad Lietuvių Ko-operatyvės Spaudos Bendrovės Dalininkų konvencija įvyks sausio 25-tą dieną, 1953 metais, bus Liberty Auditorium, 110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y., prasidės 10-tą valandą ryto.

Visi Ko-operatyvo dalininkai malonėkite dalyvauti konvencijoje, išklausyti raportų apie Ko-operatyvo stovį ir suteikti konvencijai iniciatyvos planavime ateities darbo bendrovės labui.

Prašome draugijų, klubų ir kitų organizacijų, kurios turi Ko-operatyvo šėrų, atsiųsti savo atstovus į šį suvažiavimą. Visi dalininkai rūpinkimės, kad suvažiavimas būtų skaitlingas ir konstruktyvus.

JONAS RUŠINSKAS,
L.K.S.B. prezidentas.

Po suvažiavimo, vakare bus dienraščio Laisvės metinis bankietas. Vakarienė bus duodama 6-tą val. vakare. Po vakarienės bus šokiai. Banketui bilietas $3.00, taksai įskaityti.

Laisvės Administracija.

UŽBURTOJI SIELA

10-24-52 *Parašė ROMAIN ROLLAND* —34—

(Tąsa)

— Ar jūs esate tuo tikra? — ramiai paklausė Marselis.

Aneta nebuvo tuo labai tikra. Ji ir abejones pažino. Šią valandėlę kalbėjo motinos dukrá, o ne pilnutinė Aneta. Bet ji nenorėjo to pripažinti, ypač Marseliui ir dar ginčijantis. Ji pasakė:

— Aš tuo noriu būti tikra.

— Valia tokiuose reikaluose!..—pasakė Marselis, gudriai šypsodamasis... — Tai tas pat, kaip nutarimas, kad raudona ugnis yra žalia. Meilė yra žibintas su besikaitaliojančiomis šviesomis.

Bet Aneta tarė užsispyrusi:

— Tik ne man!.. Aš nenoriu!..

Ji puikiausiai ir lygiai stipriai jautė ir reikalą keistis, ir taip pat pasilikti nepajudinama, — abu šiuos aistringus, visu gyvybingumu besireiškiančius instinktus. Pakaitomis sukildavo jų vienas, būtent, tasai, kuris atrodė labiausiai esąs pavojuje.

Marselis, gerai pažinodamas išdidžią ir užsispyrusią merginą, mandagiai nusilenkė. Aneta, kuri manė esanti lygiai tokia, kaip jis apie ją galvojo, truputį susigėdusi tarė:

— Pagaliau aš nenorėčiau...

Padariusi šią nuolaidą vardan tiesos, ji tęsė, dabar jau tvirčiau jausdamasi ant to pagrindo, kuriuo ji buvo tikra:

— Bet aš norėčiau, kad už abipusę ištikimos meilės duoklę kiekvienas pasilaikytų teisę gyventi pagal savo sielą, eiti savo keliu, ieškoti savo tiesos, užsitikrinti, jei to reikėtų, savą veikimo sritį, žodžiu, vykdyti savus savo dvasinio gyvenimo įstatymus, bet ne paaukoti ji svetimiems įstatymams, netgi brangiausios būtybės: nes jokia būtybė neturi teisės nei sau aukoti kito sielą, nei savąją aukoti kitam. Tai nusikaltimas.

— Tai labai gražu, brangi drauge, — tarė Marselis; — bet, žinote, siela išeina iš mano kompetencijos. Gal būt, tai jau labiau įeina į Rože. Bet aš bijau, kad šiuo atveju jis tai supranta ne visai taip. Aš gerai neįsivaizduoju Briso, savo šeimos aplinkoje suprantančius dar ir kitą "dvasinį įstatymą" šalia politinių ir privačių Briso pasisekimų.

— Tarp kitko, — pasakė Aneta juokdamasi, — rytoj aš važiuoju pas juos į Burgundiją dviem ar trim savaitėm.

— Na gerai, — tarė Marselis, — čia jums bus proga sugretinti savo idealizmą su ju. Nes jie taip pat dideli idealistai! Bet, tarp kitko, aš, gal būt, apsirinku. Aš manau, kad jūs tarp savęs sutiksite labai gerai. Iš esmės, jūs esate puikiausiai sukurta keliauti kartu.

—. Nerodykite man nepasitikėjimo!— tarė Aneta.—Aš iš ten sugrįšiu, gal būt, tobula Briso.

— Po šimts! tai nebūtų linksma!.. Ne, ne, aš jus prašau!.. Briso ar ne Briso, išsaugokite mums Anetą!

— Deja! Aš norėčiau jos netekti, bet bijausi, kad to negalėsiu padaryti,— tarė Aneta.

Jis atsisveikino, pabučiuodamas jai ranką.

— Viš dėlto gaila.

Jis išėjo. Ir Aneta sau sakė, kad gaila, bet ne ta pačia prasme, kaip tai suprato Marselis. Veltui jis ją matė tiksliai, jis suprato ją ne daugiau už Rože, kuris jos visai nematė. Norint ją suprasti, būtų reikėję labiau "religingų" sielų — religingiau laisvų — negu sielos beveik visų šitų prancūzų jaunuolių. Religingiausieji priklauso katalikiškumo tradicijai, kuri paklūsta ir pasitraukia prieš laisvą sielos veikimą (ypač jei reikalas liečia moterį). O tie, kurie yra laisvo proto, retai tepagalvoja apie giliuosius sielos reikalavimus.

* * *

Rože laukė su vežimu mažoje Burgundijos stotelėje, kur Aneta išlipo rytojaus dieną. Kai tik ji pamatė jį, tuoj pat jos rūpesčiai išsisklaidė. Rože buvo toks laimingas! Ji buvo ne mažiau. Ji buvo dėkinga ponioms Briso, suradusioms menkų pasiteisinimų ir neatvykusioms jos pasitikti.

Šviesus pavasario vakaras. Auksinė padangė apgaubė švelnius šviesaus jauno žalumo ir rausvų dirvų bangavimus. Vieversėliai čireno. Dviratis vežimėlis lėkė baltu keliu, kuris skambėjo po mažo, karšto arkliuko kojomis; aštrus oras kapojo raudonus Anetos skruostus. Ji buvo prisiglaudusi prie jauno palydovo, kuris, važnyčiodamas, jai juokėsi ir kalbėjo ir, staigiai pasilenkdamas prie jos lūpų, pasiimdavo iš jos ir vogčiomis jai atiduodavo pabučiavimus. Ji nesipriešino. Ji mylėjo jį, ji mylėjo! Tas jai netrukdė žinoti, kad bematant ji pradės jį teisti ir teisti save. Vienas dalykas yra teisti, kitas mylėti. Ji mylėjo jį kaip šį orą, kaip šį dangų, kaip šį pievų alsavimą, kaip pavasario dalelę. Rytoj ji suspės įžiebti šviesą savo mintyse! Šiai dienai ji pasiėmė atostogų. Džiaugkimės šia žavinga valanda! Ji nesikartos du sykius... Jai rodėsi, kad ji skrenda viršum žemės su savo mylimiausiuoju.

Per greit atvažiavo, nors paskutiniame užsisukime, kopiant jovarų alėja, jie važiavo lėta žingine ir netgi sustodami, leisdami arkliui atsikvėpti; aukštos gyvatvorės priedangoje, kuri slėpė pilies fasadą, abu jaunuoliai glamonėjosi ilgai, be žodžių.

Briso pasistengė. Jie mokėjo surasti švelnių žodžių kukliai sukelti tėvo atminimą. Pirmą vakarą, šeimos ratelyje, Aneta leidosi lepinama, dėkinga, sušvelnėjusi; jau taip seniai ji nebeturėjo šeimos židinio širdingos šilimos! Ji norėjo susidaryti iliuzijų. Visi prie to prisidėjo. Jos atsparumas buvo užliūliuotas...

Bet viduryje nakties, kai ji pabudo, klausydamasi senų namų tyloje graužiančios pelės, jai kilo pelėkautų vaizdas, ir ji tarė sau:

— Aš sugauta...

Ji pajuto gilų nerimą, bandė samprotauti:

— Ne, ne, aš to nenoriu, aš nesu sugauta...

Nerviškas prakaitas drėkino jai pečius. Ji tarė:

— Rytoj rimtai pakalbėsiu su Rože. Jis mane turi pažinti. Mums reikia sąžiningai pažiūrėti, ar galėsime gyventi kartu...

Bet, atėjus rytojaus dienai, jai taip buvo malonu matytis su Rože, leistis gaubiamai jo šilto nuoširdumo, kartu kvėpuoti svaiginančia pavasario laukų saldybe, svajoti apie laimę (negalimą, gal būt, bet kas žino? kas žino?.. gal būt, visai artimą... bereikia tik ištiesti ranką...),— taip ji ir vėl atidėjo išsiaiškinimus rytdienai... Ir vėl rytdienai... Ir vėl rytdienai...

Kiekvieną naktį gelią baimingi rūpesčiai vėl ją suimdavo, smelkdamiesi į širdį...

— Reikia, reikia kalbėti... Tai reikalinga Rože... Kiekvieną dieną jis įsipančioja ir mane įpančioja vis labiau... Aš neturiu teisės tylėti. Tai jo apgaudinėjimas...

Dieve! dieve! kokia ji silpna!.. Ir vis dėlto ji tokia nebuvo paprastame gyvenime. Bet meilės atodūsis, lyg tie šilti vėjai, deginančiu ilgesiu laužo sąnarius ir alpina širdį. Begalinis neaiškios aistros nuovargis. Baimė pasijudinti. Baimė galvoti... Siela, susigūžusi savo sapne, bijo iš jo pabusti. — Aneta gerai žinojo, kad, kai tik ji sujudės, sapnas suduš...

Netgi nejudant laikas juda už mus, ir dienos bėgdamos nusitempia iliuzijas, kurias norėtume pasilaikyti. Nors ir kažin kaip besisaugotum, gyvenant kartu nuo ryto iki vakaro, ilgainiui negalima nepasirodyti, koks esi.

Briso šeima pasirodė tikrovėje. Šypsena buvo tik fasadas. Aneta įėjo į namus. Ji išvydo suniurusius miesčionis, paskendusius reikaluose, valdančius savo turtus su žiauriu pamėgimu. Čia nebebuvo socializmo klausimo. Iš nemirtingųjų Principų jie šaukėsi tik savininko Teisių Principo. Vargas būtų tam, kas šias teises pažeistų. Briso sargyba be perstojo nustatinėjo prasilenkimus su įstatymais šita prasme. Jie ir patys griežtai saugojo šias teises, ir tai jiems teikė aitrų pomėgį. Pasirodė, kad jie iš pasalų buvo karo stovyje su savo tarnais, su savo žemdirbiais, su savo vynuogyno darbininkais. Priekabingo bylinėjimosi dvasia, buvusi šeimoje, o taip pat ir apylinkėje, skleidė savo žiedą. Kai tėvui Briso pasisekdavo sugnybti spąstuose vieną iš tų, kuriuos jis buvo tykojęs, jis skaniai juokdavosi. Bet jis niekad nesijuokdavo paskutinis: ir priešas buvo iš to paties burgundietiško molio; jis nebūdavo užklumpamas nepasiruošęs; rytojaus dieną jis atsikirsdavo sava išdaiga. Ir vėl prasidėdavo iš pradžių...

(Bus daugiau)

St. Petersburg, Fla.

Šis bei tas iš LLD 45 kuopos veiklos

Po taip ilgos vasaros sezono pertraukos, pagallaus, ir mūsų LLD 45 kuopelė pradėjo savo veikimą. Lapkričio 30 d. turėjome savo pirmą susirinkimą, pradėti taip sakant žiemos veiksmą, nors čia pas mus žiemos nebūna. Ir kuomet mes pavadiname 'žiema', tai mūsų svečiai iš žieminių valstijų iš mūsų tokios žiemos tik pasijuokia. Bet mes vadiname žiema dėl to, kad čia privažiuoja daugiau lietuvių bei mūsų draugų, todėl mes tada galime surengti šiokias bei tokias pramogėles.

Taigi ir ant šio mūsų kuopelės susirinkimėlio atsilankė labai gražus būrelis draugų. Apart mūsų 45 kp. senų narių, pirmą kartą atsilankė draugai Siderevičiai, kurie atsikėlė iš Cicero, Ill., ir apsigyveno ant kelio 92 netoli nuo Tampa. Labai linksma, kad mūsų šeima vis didinasi. Apgailėtina, kad tūli mūsų geri draugai negalėjo dalyvauti šiame susirinkime dėl tam tikrų svarbių priežasčių.

Už vis labiausiai žymėtina, tai kad šiame pirmam susirinkime pas draugus buvo labai geras ūpas, ir pasirįžimas mūsų veiklos išlaikymui. Išklausius susirinkimo nutarimus, taipgi valdybos raportus, svarstyta kiti reikalai. Priėjus prie mūsų spaudos reikalų, labai gražus draugų būrelis atsiliepė su penkinėmis ir su dolerinėmis. Taipgi ir iš kuopelės iždo paaukota abiems mūsų dienraščiams po $5. Vilnies geri patrijotai prisidėjo su aukomis. Aukojo šie drg. Petras Butkevičius $5.00

Simanas Gavrilavičius	5.00
Hellen Bernotienė	1.00
Antanas Siderevičius	1.00
J. Greblick	1.00
LLD 45 kp.	5.00

Viso Vilniai sukelta $18.00.

Varde St. Petersburg ir apylinkės progresyvių lietuvių ačiū.

Taipgi į Laisvės lėšų fondą geri Laisvės patrijotai aukavo sekamai:

P. ir M. Taras	$5.00
Antanas Dulskis	5.00
A.Zablaskienė	1.00
J. Casper	1.00
Marijona Posienė	1.00
Ona Greblikienė	1.00
J. Greblick	1.00
LLD 45 kp.	5.00

Viso Laisvei aukota $20.00

Taipgi mūsų geras draugas nepamiršo ir kitų mūsų reikalų. P. Butkevičius paaukavo ir Liaudies Balsui $5.00 ir į Ateivių Gynimo Fondą $10 Taipgi Butkevičius jau pirmiau yra paaukavęs į Laisvės Lėšų Fondą $20 todėl šį kartą jo vardas netelpa tarp Laisvės patriotų.

Valio, draugai, už tokį gražų pasirodymą mūsų pradinio veikimo!

Prie naujų sumanymų nutarta turėti pirmą šio sezono pikniką. Piknikas įvyks 4 d. sausio, 1953 metais, puikiame, McGorry Parke, prie McGorry ežero, ir 9th St. So. St. Petersburge. Prašome visų įsitėmyti laiką ir vietą, nes piknikas bus tikrai vienas iš geriausių, nes yra išrinktos labai geros ir patyrusios gaspadinės ir jos tikrai pasižadėjo padaryti šį pikniką, kaip sakant, "Real supryse". Taipgi nusitarta turėti sekantį susirinkimą gruodžio 28 d. pas draugę Tashalis, kaip 2 val. po pietų, 617 13th Ave., So. St. Petersburg. **LLD Rašt.**

Waterbury, Conn.

Šį sekmadienį, 14 d. gruodžio, 2:30 val. po pietų, Lietuvių Klubo Svetainėje, 103 Green St., įvyks linksmas popietis. Iš Brooklyno, N. Y. atvyks grupė vaidintojų, kurie suvaidins Julės Žemaitės komediją "Trys Mylimos". Taipgi bus suvaidinta ir pora juokingų dialogų: "Joneli Nesikark" ir "Sudarkytas Senbernis," autorius yra **Jaunas Senis.**

JONAS GRYBAS
(Kozirio rolėje)

Taigi, šį sekmadienį, kurie norite linksmai laiką praleisti, būtinai ateikite šios komedijos ir dialogų pamatyti. Užtikrinam, kad nei vienas nesigailėsite.

Rengia Lietuvių Darbininkų Susivienijimo 49 kp. Tikietas tik 75c.

Kviečiam iš plačios apylinkės lietuvius atsilankyti ir linksmai laiką praleisti

Komedijų Mylėtojas.

Cleveland, Ohio

Iš mūsų Moterų Klubo veiklos

Amerikos Lietuvių Moterų Klubo susirinkimas įvyko lapkričio 20 d. Narių atsilankė vidutiniškai. Klubo pirmininkė K. Salen, atidarė susirinkimą pusė po dešimtos. Tvarkos vedėja išrinkta A. Kazelionienė.

Skaitytas laiškas nuo Laisvės Namo Bendrovės su prašymu paramos ar įsigijimo šėrų. Nutartą pasipirkti vieną šėrą už $25.

Kitas laiškas nuo J. Mažeikos su didele padėka už surengimą Spaudos Pikniko ir pakvitavimai. Taipgi nutarta paaukoti šventurgimių gynimo reikalui $25.

Nutarta pavaišinti klubo nares, klubo lėšomis sekančiam susirinkime, kuris įvyks gruodžio 18 d., 10 val. ryte. Minėtame susirinkime turėsime išrinkti klubo valdybą, nes tai bus metinis susirinkimas.

Ateinančiam susirinkime bus dovanėlių pasikeitimas taip kaip kitais metais būdavo. Tai mielos draugės, nepamirškite atsilankyti į sekantį susirinkimą, nes teks išgirsti ir ką nors naujo iš mūsų kolegijos.

Susirinkime buvo skaitoma apie sveikatos reikalus. Referatą skaitė E. Simans, patarė kaip žmoguš privalo užsilaikyti, kad būtų sveikas ir gyvytojaus patarimai. Taigi visos klubietės esate kviečiamos atsilankyti ir naujų narių atsivesti.

—o—

Sergančios draugės ir draugai

Draugė M. Račkaitienė jau trečia savaitė ligonbutyje ir vėpuoja dirbtinais plaučiais. Draugė M. Luobikienė turėjo operaciją ir gal jau randasi namuose.

Draugas J. Kubilius grįžo iš ligoninės ir po biskutį eina aplink. Jo namų adresas: 1434 E. 63rd St. Kam laikas leidžia aplankykite, nes ligonis labai pageidauja. A. Bernotas, 1440 E. 61st St., baigia savo gyvenimą.

—o—

Mirimai

Mirė Justinas Tamošiūnas, buvęs muzikantas ir daug patarnavęs mūsų draugijoms. Jam susirgus sunkiai, niekas jį nelankė ir nematė kaipo draugo ir kada mirė niekas nežinojo. Sužinota tik palaidojus.

Mirė J. Valenta, (Valentukonis), buvęs kriaučius. Palaidotas lapkr. 28 d., Kalvarijos kapinėse. Į kapus lydėjo vos pora automobilių.

Liko du sūnūs, Juozas ir Vincentas, trys anūkai ir marčios. Daugiau žinių neteko sužinoti apie velionį. **A. R.**

Chicago, Ill.

Pavykusi konferencija

Aštuoniolika organizacijų turėjo atstovus: sveikinimais sudėta virš $200. Lapkričio 30 d. Vilnies svetainėje įvyko lietuvių organizacijų konferencija, šaukta Lietuvių Komiteto Gynimui Sveturgimių.

Nors kiti parengimai biski pakenkė konferencijai, vistiek dalyvavo 18 organizacijų išrinkti delegatai, taipgi dalyvavo apie 23 darbuotojai pakviesti komiteto.

Viso buvo 59 dalyviai, taipgi keletas svečių.

Pirmininku išrinktas J. K. Stalioraitis, vice pirm P. Mikulėnas, sekretorium S. Vešis.

Lilian Goodman, Midwest Committee for Protection of Foreign Born sekretorė padarė neilgą pranešimą to komiteto veiklos.

V. Andrulis davė ilgoką raportą apie lietuvius suimtus deportavimui ir kaip stovi jų bylos, taipgi apie komiteto darbą pirmiaus ir jo darbo planus ateičiai.

S. Vėšis, komiteto iždininkas, davė finansinį raportą, kuris rodo gerą komiteto darbą.

Beje, L. Goodman pagyrė lietuvių komitetą, kad jis nevien gerai veda gynybą lietuvių suimtų deportavimui, betgi jis labai daug prisidėjo prie gynimo eilės kitų tautybių persekiojamų žmonių.

Po raportų buvo trumpos diskusijos.

Priimta Veikimo Programa, kuri tilps kitoj vietoj, tai čia ir neaiškinsiu jos.

Priimtos kelios rezoliucijos:

Protestuojant prieš laikymą kalėjime, neleidimą po kaucija, Katherine Hyndman.

Prieš pasimojimą deportuoti V. Andrulį, L. Prūseiką, J. Gabertą, A. Deikienę, Semaško, Luką Romandą ir kitus.

Už atšaukimą McCarran akto ir Walter-McCarran įstatymo.

Nutarta ruošti mašinis mitingas su menine programa Antanui Bimbai, kuris sutinka atvykti po nacionalės konferencijos, kuri bus gruodžio 13, Detroite.

Kalbėta apie padidinimą veiklos paleidimui po kaucijos Katherine Hyndman, kuri jau keliolika savaičių sėdi kalėjime, nors jos deportavimo byla dar nepasibaigus.

Skaityti laiškai ir sveikinimai.

Organizacijos ir pavieniai sveikindami konferenciją suaukojo apie $180. Anksčiau įteikti organizacijų ir pavienių sveikinimai čia neskaityti. Viso bus daugiau $200, gali siekti iki $300.

Baigiantis konferencijai padaryti keli pranešimai kitais svarbiais ir bendrais mūsų reikalais.

Pabaigoj kalbėjo trumpai L. Prūseika, apie mūsų spaudos vajus. Mūsų spauda daug gelbi kovai prieš deportavimų isteriją. Ji dėlto užsitarnauja paramos iš šio judėjimo.

Į nacionalę konferenciją gruodžio 13, Detroite, išrinkti 6 delegatai. Ji atliko didelį darbą ir gan į trumpą laiką.

Konferencija baigėsi geroj nuotaikoj.

Gerai konferencijos darbą pravesti padėjo geras prezidiumas, taipgi iš anksto pasiruošimas. **Rep.**

Šypsenos

Kaip visuomet

"Ir kaip tai juodu su Robertu, nei iš šio, nei iš to, susituokt sumanėte?" pastebėjo tūla jaunavedės draugė.

"Ogi, matai, tamstėle, tas pats, kaip ir visuomet. Pradžioje mudu susitarėva būt tik gerais draugais; paskui, bedraugaudamu,, mudu sumanėva pakeist savo pirmesnįjį susitarimą..."

Surankiojo **Žemaitis**

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172

SVARBUS PRANEŠIMAS

M. J. ŠVILPA praneša, kad nuo 1 d. spalių, mostis bus 3 oz. dėžutėje, vietoj 2oz., ir kad kaina bus $1.50, vietoje $1.25. Ruduo jau čia pat; dauguma žmonių apsergа slogomis, už tad turi apsirūpinti iš anksto. Visuomet turėkite ant rankų MAT ŠVILPOS vaistų. Yra 5-kių rūšių. Mostys, kurios prašalina daugybę įvairių ligų.

No. 1 M. ŠVILPA SALVE (for Skin Irritation). Ši mostis pagelbsti nuo nušašimų, išbėrimų; nudegimų; Sinus, Athlete's Foot. Išgydo žaizdas burnoje ir nosyje (tik ne nuo vėžio). Kaina $1.50 už 3 oz.

No. 2. M. ŠVILPA SALVE (for external pains). Taj mostis nuo įvairių skausmų: kojų, rankų, sprando, reumatiškų sąnarių skausmų. $1.50 už 3oz.

No. 3 M. ŠVILPA OINTMENT (for toothache). Mostis nuo dontų skaudėjimo ir sudrūtinimui dantų smagenų. Kaina $1 už 1 oz.

No. 4 M. ŠVILPA SALVE. Nuo odos niežėjimo. Pagelbsti greit nuo Poison Ivy. Kaina $1.50.

No. 5 M. ŠVILPA'S NEW DISCOVERY (Salve for Piles). Ši mostis naujai išrasta, prašalina Piles be pjaustymo, naujai atsiradusius Piles arba užsisenėjusius (jei dar neišsivystė vėžys), nėra skirtumo. Yra nurodymai prie dėžutės kaip vartoti ir užsilaikyt. Kaina $2.50.

Visos viršminėtos mostys pagelbės, jei tik naudosite pagal nurodymus.

Su užsakymais siųskite Money-Orderius. Siunčiame ir C.O.D., tik reikia pridėt 30c stampomis.

Hartforde galite gauti vaistinėse ant: Park ir Hudson; Governor ir Sheldon gatvių.

Adresuokite: M. ŠVILPA, **P. O. Box 73, Sta, A, Hartford, Conn.** arba: **597 Broad St., Hartford, Conn.**

PASARGA: Jeigu nesulauksite užsakymo per 10 dienų, tuoj rašykite: M. Švilpa, 597 Broad St., Hartford, Conn.

CHARLES J. ROMAN
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime modernišką patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.
1113 Mt. Vernon St., Phila., Pa.
Telefonas Poplar 4110

New Yorko ir Apielinkės Žinios

JAU TIK KELETAS DIENŲ BELIKO

Draugo Vinco Bovino išleistuvių bankietėlis jau visai arti — šeštadienį, gruodžio 20-tą. Tai bus vakarienė su menine programėle, kurią atlikt pasižadėjo Leonas Jonikas, Suzana Kazokytė ir kt.

Kurie manote šioj sueigėlėj dalyvaut, o dar neužsiregistravote, neprisidėjote su $2.50, tai prašome padaryt tatai tuojau, nes ateinančio ketvirtadienio vakarą jau turime žinot, kokiam skaičiui asmenų vakarienę gamint. Bilietų dar galima gaut Laisvės raštinėj.

Pradžioj vakarienės laikas buvo nustatytas 6 valanda; bet, tūliem asmenim prašant, vakarienę nukeliam į 7-tą valandą.

Vienas iš rengėjų

Sekmadienį merginos pardavinės pyragaičius

LDS merginų bolininkių lyga turės pyragaičių (cakes) pardavinėjimą sekmadienį, gruodžio 14, Liberty Auditorijoje.

Pyragaičiai bus namie kepti. Mūsų bolininkų remėjos ir pačios bolininkės specialiai pyragaičius iškeps.

Šio pardavinėjimo tikslas bus tam, kad sukelti pinigų pavasariniam bolingo turnamentui, kuris įvyks Detroite.

Ateikite ir įsigykite namie keptų skanių pyragaičių. Tuo susitaupysite bereikalingo darbo namie juos kepant.

Komitetas.

Mitingas taikos klausimu gruodžio 15

Pirmadienį, gruodžio 15, Palm Garden, 306 W. 52 St., New Yorke, yra šaukiamas masinis mitingas taikos klausimu. Prasidės 8 val. vakare. Įžanga $1.00.

Kalbės žymūs kalbėtojai už taiką. Bus padarytas pranešimas iš pasaulinio taikos kongreso, kuris šiuo metu laikomas Austrijos sostinėje Vienoje.

Kviečia visus taikos mylėtojus šiame mitinge dalyvauti.

Komitetas.

Apstumdė policistą, pasimokėjo bausmę

Trys vyrai ir dvi moterys sukėlė batalija saliune ant Queens Blvd. Kai policistas įsimaišė, tai ir jis gavo apstumdyti. Buvo areštuoti ir visi pasimokėjo po $10 bausmės.

Priminimas LDS kuopų delegatams

LDS Trečios Apskrities metinė konferencija įvyks šį sekmadienį, gruodžio 14-tą, 10-tą val. ryte, Liberty Auditorijoj, 110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.

Kuopų išrinktieji delegatai, malonėkite dalyvauti ir buti laiku. Nėra malonu anksčiau atvykusiem laukti valandą laiko kitų pribunant. Anksčiau pradėsime, tai ir anksčiau užbaigsime.

Apskrities Komitetas.

Kultūrinis forumas šį sekmadienį

Gruodžio 14 d. manoma nemažai svečių turėti Liberty Auditorijoje. Mat iš ryto prasidės LDS 3-čiosios Apskrities metinė konferencija ir tęsis iki popiečio. O nuo 3 valandos prasidės kultūrinis forumas, kurį ruošia LMS vietinės apskrities valdyba.

Forumas prasidės su įžangine prelekcija, kurią patieks žurnalistas R. Baranikas. Paskui tęsis plačios diskusijos, kuriose galės savo mintis pareikšti visi, kas tik norės.

Be to, Elena Brazauskienė deklamuos. Tai bus gražus programos paįvairinimas.

Svarbu tai, kad šiame forume bus gvildenamas nepaprastas klausimas — literatūra. Argi nesvarbu su šiuo klausimu visiems ir visoms plačiau susipažinti?

Tad neapmirškite šiame forume dalyvauti.

Diskusantas.

Mechanikų streikas sulaiko lėktuvus

Northeast Airlines lėktuvai visai mažai šiuo metu veikia. Jie yra priversti pasilikti lėktuvų lauke. Mat 200 mechanikų dar tebestreikuoja.

Streikas prasidėjo gruodžio 5 d. Mechanikai reikalauja daugiau algų ir darbo sąlygų pagerinimo. Kompanija nepatenkina jų reikalavimų.

Kompanija grąsino streiką laužyti. Bet atrodo, kad jai nevyksta grąsinimas gyvenimam pravesti.

Žemė palaidojo gyvą vaiką

7 metų amžiaus Stephen Estrin įkrito į duobę bežaisdamas netoli savo namų Levittown, L. I. Sujudinta žemė užvirto ir jį ten palaidojo. Kai žemė buvo atkasta, vaikutis rastas nebegyvas.

Iš LDS 50 kuopos susirinkimo

SO. BROOKLYN.

Penktadienį, gruodžio 5 d., 46-16 5th Ave., įvyko kuopos priešmėtinis susirinkimas. Narių susirinkime šį kartą dalyvavo skaitlingai.

Kuopos komiteto raportas priimtas be diskusijų. Finansų rašt. C. Bready pranešė, kad visi nariai pasimokėję duokles iki pabaigai šių metų. Kuopos nariai šiuom kart visi sveiki. Tik draugė Ragažinskienė dar vis nėra pilnai pasveikusi. Mat, jinai buvo labai pavojingai automobiliaus sužeista, jau keletą mėnesių po sužeidimui ir dar vis nėra žinios, kada pasveiks.

Skaitytas laiškas nuo LDS 3-čios Apskr., kviečiant dalyvauti konferencijoje, kuri įvyks gruodžio 14 d., Liberty Auditorijoj, Richmond Hill. Išrinkta 6 delegatai. Jais yra: M. Kulikienė, O. Walmusienė, J. Šimkienė, A. Tamm, K. Milenkevičius ir A. Gabalis.

Kuopos komitetas sekantiems metams susideš iš šių draugų: pirm. M. Kulikienė, vice pirm. J. Lagiskis, užrašų sekr. K. Milenkevičius, finansų rašt. C. Bready, ižd. W. Kulik (jaunasis), iždo globėjai Šimkienė ir Weiss ir koresp. Weiss.

Buvo pranešta, kad reikės susirasti vietą kp. susirinkimam laikyti, nes dabartinė vieta, kurioje susirinkimai laikomi, ant toliaus neprieinama. Šioje apylinkėje su svetainėm labai kebli padėtis, nes kur ir galima svetainę gauti, tai reikalauja daug apmokėti, o kuopos iždas labai išdžiuvęs. Kad kuopai pagelbėti, tai draugai Kulikai duos vietą savo name susirinkimus laikyti ir už vietą nieko neskaitys. Labai ačiuojame draugam Kulikam.

Koresp.

Užmušė meilužę už įžeidimą

Joe A. Alverez pasidavė policijai ir prisipažino peršovęs savo merginą Teofilią Velasquez, kuri tuoj mirė.

Alverez aiškinasi, kad jis turėjęs ją pamokinti, kodėl jinai savo akimis jį įžeidusi. Jinai pažiurėjusi į jį kaip į bevertį sutvėrimą.

Areštuoti trys laivakroviai

Areštuoti Abe Rosen, Francis Mahady ir Peter Doherty, dirbę kaip laivų krovėjai.

Jie kaltinami pavogę 500 svarų šaldytos mėsos ir 60 svarų sviesto, viskas yra Jungtinių Valstijų valdžios nuosavybė.

Du mirė lėktuvą demonstruodami

Anglijoje darytas lėktuvas pakilo iš Staten Island lėktuvų lauko. Bet neilgai skraidė. Jis leidosi žemyn ir apsivertė. Lėktuvo vairuotojas ir norėjęs tą lėktuvą pirkti užmušti ant vietos. Du kiti buvę lėktuve sužeisti.

Gazas nutroškino virėją

Besidarbuodamas prie pečiaus Kaza Kimur, 71 metų amžiaus virėjas, mirė Victor House name, Bronxe. Policija mano, gazas jį nutroškinęs.

Vaidintojai važiuos į Waterburį

Šį sekmadienį, gruodžio 14-tą dieną mūsų LDS 46-tos kuopos vaidintojai iš Richmond Hillio arba Kultūrinio Centro važiuos į Waterbury ir ten LDS 49-tos kuopos parengime, 2:30 val. po pietų, Lietuvių Svetainėje, 103 Green St., vaidins J. Žemaitės komediją "Trys Mylimos."

Vaidintojų grupei vadovauja režisorius Jonas Juška ir, be abejonės, jie ten vaidindami prijuokins publiką, kaip kad prijuokino, kai vaidino Kultūriniame Centre, Richmond Hillyje ir Worcesteryje, Mass.

Taigi, gerbiamieji Waterburio ir apylinkės lietuviai, sulaukę šio sekmadienio visi ir visos sueikit, suvažiuokit į Lietuvių Svetainę. Ten jūs gardžiai prisijuoksite, paremsite rengėjus ir priduosite daug ūpo ir energijos mūsų pasišventusiems vaidintojams.

LDS 46 kuopos,
Gastrolių Komisiją.

Iškritusi per langą užsimušė

Laura Hayes, 49 metų amžiaus Harleme gyvenanti, iškrito per langą iš savo apartmento pirmo aukšto ir užsimušė.

Majoras Impellitteri atostogauja Floridoje

Daktarų patariamas, majoras Impellitteri išvyko Floridon dešimčiai dienų poilsiui.

Daktarai teigia, kad majoras yra fiziniai smarkiai išsieikvojęs ir reikalingas poilsio.

Lietuviai delegatai vyksta Detroitan

Ateivių gynimo lietuvių konferencija, įvykusi lapkričio 23, išrinko du delegatus dalyvauti nacionalėje sveturgimių gynimo konferencijoje, kuri įvyks gruodžio 13 ir 14 dienomis, Detroite. Išrinkti buvo Antanas Bimba ir d. Karpavičienė.

A. Bimba išvyko konferencijon šio ketvirtadienio rytą traukiniu. Jis Detroite turės pasitarimus su lietuviais ir prakalbas. Taipgi jis mano aplankyti Chicagą, o gal ir Clevelandą.

Draugė Karpavičienė išvyks šio penktadienio vakare su visais kitais New Yorko delegatais ir grįš tuoj po konferencijos.

Reporteris.

Amerikos Darbo Partijos bazaro komitetas, susidedąs iš įvairių tautų ir rasių, aptaria bazaro reikalus. Komitetas kviečia demokratinę visuomenę atsilankyti į bazarą ir paremti Darbo Partijos naudingus darbus. Bazaras randasi St. Nicholas Arenoje, 69 W. 66 St., New Yorke. Penktadienį prasideda 6 val. vakare, šeštadienį ir sekmadienį — 12 val. dieną.

Visi dalyvaukime

VINCO BOVINO IŠLEISTUVIŲ

BANKETE

Šeštadienį, Gruodžio 20 d.

LIBERTY AUDITORIJOJ

110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.

Vakarienė 7 val. vakare — — Tikietas $2.50

Rengia: Brooklyno Lietuvių Liaudies Teatras ir L.M.S. 3-čios Apskrities Komitetas.

Tikietus įsigykite pirm ketvirtadienio, 18 gruodžio; gausite Laisvės ofise.

REIKALAVIMAI

Reikalingas fornišiuotas kambarys, pavieniam vyrui. Pageidaujama Williamsburge, bet bus gerai ir kitur. Prašau rašyti: John Lipson 160 Bleecker St., New York City, N. Y.

(243-244)

Ar jau turite Laisvės banketo bilietą? Banketas įvyks sausio-Jan. 25 d.

Philadelphia, Pa.

Help Wanted—Female

CLERK-TYPIST. Office girl for accounts payable and general office duties. Some bookkeeping exp. desirable. Generous employees benefits. Good working conditions. Phone **Mr. Rink, Merchantville 8-2200.**

(243-245)

BOOKKEEPER. 18 to 35. Assist to check agents payments. Insurance office. 5 day week. 36¼ hour. Good opportunity. Apply in person. FIDELITY & CASUALTY CO. of N. Y., 426 Public Ledger Bldg. or phone: MA. 7-7600. Ask for Miss Sagan.

(243-245)

STENOGRAPHER. Attractive position in Insurance office. Good opportunity; nice environment. Apply in person. FIDELITY & CASUALTY CO. of N. Y., 426 Public Ledger Bldg. Or phone MA. 7-7600. Ask for Miss Sagan.

(240-243)

HELP WANTED—MALE

F. H. CO. Now has immediate opening for
AUTO METAL MAN
We offer Good pay, steady work. Warm shop, paid vacation and holidays. Come in and see **Mr. Milazzo,** 2126 Market Street.

(243-245)

Dr. A. Petrika

DANTŲ GYDYTOJAS
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
VALANDOS:
9—12 ryte; 1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
Brooklyn, N. Y.
Gerai Patyrę Barberiai

PEIST LANE DRUGS, Inc.
405 So. 4th Street
Cor. Hewes St.
Brooklyn, N. Y.
Visoki vaistai, kosmetikai, kūdikiam reikmenys, įvairūs daiktėliai, ligonių kambariui reikmenys —už griežtai žemas kainas.
MAX PEIST, Ph. G.
Receptų Specialistai:
EDWIN LANE, Ph. G.
Tel. EV. 7-6233

PRANEŠIMAI

ELIZABETH, N. J.

Užprašome Naujų Metų sulaukimui į L.D.P. Kliubą. Šisai Kliubas rengia šaunią vakarienę senų metų užbaigimui ir naujų sulaukimui. Įvyks trečiadienį, gruodžio-Dec. 31 d., Kliubo patalpoje, 408 Court St., pradžia 8 val. vakare. Bus pagaminti geri valgiai už žemą kainą. Visus nuoširdžiai kviečiame atsilankyti.

Komisija.

(242-244)

PHILADELPHIA, PA.

Svarbus susirinkimas ALDLD 10 kuopos ir Moterų Klubo įvyks 14 d. Gruodžio, 1150 N. 4th St. Moterų kliubietės mitingaus nuo 3 val., o 10 kuopos nariai nuo 4:30 val. Šis susirinkimas svarbus ne tik dėl to, kad bus raportai iš bankietėlio, bet ir valdybų rinkimas dėl būsimų metų. O prie to moterėlės žada pavaišinti arbatėle. Taigi nepatingėkime būti laiku.

Komitetas.

(241-243)

TIKRAS GINTARAS AMŽIŲ BRILIANTAS

Kalėdoms---Įžymi Dovana

Karoliai, auskariai, apirankės, žiedai, sagutės, mankėtam sagos, rožančiai, kryželiai.

Rašykite, reikalaudami katalogo —
Amber Gem of the Ages
UŽTIKRINTAS PRISTATYMAS KALĖDOMS

Mes taip pat ieškome pardavinėtojų visose Jungt Valstijose.

GINTARŲ GILDIJA LTD.
AMBER GUILD LTD.
80-19—31st Ave., Jackson Heights 70, N. Y.
Cable adresas—Realamber

ACME LIQUOR STORE
SAM SAPEGA, Savininkas

Didelis pasirinkimas Amerikoniškų ir Importuotų degtinių ir vynų.

ANT UŽSAKYMŲ PRISTATOME Į NAMUS
Greitas patarnavimas ir teisingos kainos

2110 Flatbush Ave. Brooklyn, N. Y.
Telefonas NAvarre 8-4343 -:- Lic. No. L-5283

Medus su Arbata

Orui atvėstant, reikia būt atsargiem, kad neapsirgti slogomis. Labai naudinga yra gerti arbatą su medum, palaikymui vidurių geroje tvarkoje. O slogom apsirgus, tai tikrai yra reikalinga gerti daug arbatos su medum greitesniam pergalėjimui karščio.

KVORTA MEDAUS $1.10
Gaunamas Laisvės Įstaigoj

LAISVĖS BANKETAS

Prašome visų įsitėmyti, kad Laisvės metinis banketas įvyks

Sekmadienį, Sausio-Jan. 25

Visi rūpinkimės, kad banketas būtų skaitlingas publika, visi darbuokimės bilietų platinimu. Bilietai jau dabar išduodami platinimui.

Banketas bus

LIBERTY AUDITORIUM

110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.

Vakarienė bus duodama lygiai 6-tą val. vakare

Iš toliau atvykusieji galės pavakarieniauti ir dar bus gana laiko sugrįšti namo.

PO VAKARIENĖS BUS ŠOKIAI.

Banketui bilietas $3.00; vien tik šokiams 75c

GLENN'S RESTAURANT & BAR

Buvęs RUSSIAN INN dabar lietuvių Glenn šeimos nuosavybė

A. TODER IR JO ORKESTRAS
A. DONCOV DAINOS ir ARMONIKA
Žemos kainos ČIA RENKASI LIETUVIAI,
219 2nd Avenue (arti 14th St.)

ELBA RADRIGEUZ Amerikoniškos ir ispaniškos Dainos
V. KROCHMALNAS Patarnauja ir dainuoja ukrainietiškas ir kitas dainas
Puikūs valgiai UKRAINIEČIAI IR KITI
New York, N. Y.
Telefonas GR. 3-9865

NĖRA MINIMUM MOKESTIES IR NĖRA COVER CHARGE
Penktadieniais, Šeštadieniais ir Sekmadieniais Floor Show, Dainos ir Šokiai. Šauni Orkestra.

PETRAS KAPISKAS
IR
VINCAS SODAITIS
Užlaiko puikų
BAR & GRILL
32 Ten Eyck St. Brooklyn, N. Y.
Telephone EVergreen 4-8174